

308287

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
నంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29 వ తేది మంగళవారము.
ఆ నంద నా మ సంవత్సర ఆశ్వయుజ దశమి శు॥ ౧౦. లు

No. 164
సంచిక ౧౬౪

ఆనందా ఫౌంటేన్ వేనా.

౧౪ వన్నె బంగారు నిబ్బు చేర్చబడియున్నది. పెద్దకోశాయి యున్నందువలన ఇంకి చాలాపట్టును. విద్యాధులు వేలకొలది కొనుచున్నారు. వలయువారలు కాలయాపనమును చేయకొందురు గాక. ఇయ్యది వెడల్పు నిబ్బుతోగాని సన్ననిబ్బుతోగాని విక్రయింపనగును. నెల. రు. 1-12-0. క్రిందవ్రాసియుండు విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

శృంగార నైషధము.

'నైషధం విద్యదోషధమ్' అని ప్రసిద్ధిచెందిన శ్రీహర్షుని నైషధమునకు తెనుగు. ఇది శ్రీహర్షుని కృతి. అతి శ్రోధమనెడి విషయము, జగద్విదితము: ఈ పద్యములలో ఒక్కొక్కటిని టీకాతాత్పర్యములు, ఉదాహరణము, వ్యాకరణము, అలంకారము, నిఘంటు ఎచ్చటెచ్చట ఏదేనికావలయునో సర్వమును చెప్పబడియున్నది. అతి సుందరమైన పటములకూడ చేర్చబడి మేలైన కాగితములు, చిన్ననైజును కలిగి మంచికాటికోటైండు చేయబడి యున్నది. పాలాఖర్చు ప్రత్యేకము నెల. రు. 3-8-0.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ కంపెనీ

ఆనందా ముద్రాలయము. బ్రాడ్వే, మదరాస్.

THE MASTERPIECE OF
GEORGE W. M. REYNOLDS.
Printed in bold types on Superior
Glazed Paper.

The repeated wishes of many a lover of best modern fiction, both Indians and Europeans from several parts of India, Burma and Ceylon, have induced us to undertake presenting in neat attractive volumes, printed on superior glazed paper in bold and beautiful type the following famous Novels of The Immortal Reynolds.

The Soldier's Wife.
In two volumes, now ready with illustrations
Price for two Vols. Rs

1-4-0 Postage As. 3. Extra.

The Faust. a Romance in two volumes. Each volume. As 12. Postage As. 2.

The first volume of faust is ready for sale and the second is in print and will be sent soon to the purchasers of the first.

Superior Watch Co.,

Post Box 167, (A) Madras. E

పోస్ట్ జి సహా ఉచితము.

వీరవర్కరాజును మాలినియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే మానస్సానము కలుగజేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుదెలిపియున్నాము. కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజి.

ఆతంక నిగ్రహ బోషధాలయము.

22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

క్రొప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,

రయిసు మిల్లులు,

విండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు,

మొదలగు వాటిని టిని ఆవిరివలన గాని, గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుత్తు (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడపింపవలయుననువారు

ఎస్టిమేటులకు, స్కిములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు

మేము ఎంగల్ బర్న్స్ లూబ్రికేటింగు ఆలకు ఏజెంటులము.

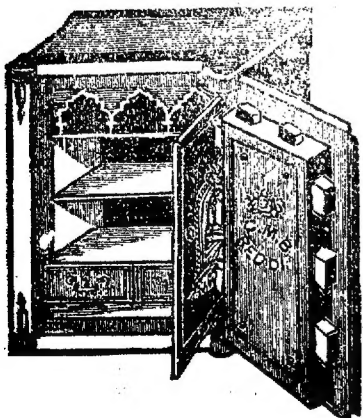
చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీ

The Crompton I

7, Armenian St

ఇనుప పెట్టెలు.

ఏదైనా కాక లభింపను అందముగా భద్రముగా నీమగ్నిక మలలో కొత్తకేసు లలో పెట్టెలు మా నల్ల 2 మానాదెము గా తెయరుచేయించబడును. ఆర్డరు ఇచ్చువారు సైజు మందము లీగము వివరము వ్రాసి గురున్నాము విక్రయార్థము మొత్తము

గా కొనుగోకి డిస్కౌంటు యియ్యబడును. పలుకుప్రాల్పములకు మోసపోగూడదు. మా పెట్టెలవిషయమై మేము బహుదూరగా యుండగలవారము. వలయువారలు యాక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును. సి. ఎం. బాలరామిరెడ్డి, (4-9-14) నెం. 31, గోదండ్రిపూనాయకవీధి, మద్రాస్.

నల్ల భీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు య్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తెల్లమాచేయబడినది. 3 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు ఆనేకవిధములైన అన్నములు చిత్రాన్నములు చేయుక్రముగలదు. 2 భాగముందు ఉరగాయలు పచ్చళ్లు కోకిలిరీలు యింకను భోజనమును కావలసిన ఆనేకపాకములు గలవు. 3 భాగమునందు పిండివంటలుచేయుక్రముగలదు. వేయేల కిలిలో పాకమునకు కావలసిన యాదార్థుగలదు. ప్రతియింట నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము క్యాలికోటైండు ప్రతి 1 కి ధర 1-8-0 పోస్టు ఖర్చులసహా 1-11-0 పగటియందు వేయి మోక్కడినంబు చెప్పిన ప్రయోజకపు పడతియొక్క. వినోద కథలు.

240 పేజీలు మేలుకాగితములు క్యాలికోటైండు ప్రతి 1 కి ధర 1-4-0 పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0 రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. మావిలాసము:—

మధుగవాణి పుస్తకాలయము,

25 నమ్మార్వారు వీధి మద్రాసు.

వూప్తాండలే

ఈలేవ్యము వనమూలికాసారములతో కాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినది. ఇది 40 రోజులు నేవించిన శుక్లశబ్దము, అజీర్తి, తుయ, మూలకేఘలు, సుఖవ్యాధులు మేహాలిమ్మెరలు, మొదలైన అనేకరోగములను పోగొట్టి బలము, కాంతి, వీర్యవృద్ధిగలవాడై పరాక్రమము, దీప్తియువు కలుగజేయును. పర్వములేదు. 40 రోజులకు 2 డబ్బాలు చాలును. డబ్బా 1-కి వెల రు. 2-8-0 లు ఖర్చులసహా 2 కోకినవారికి సచ్చిత్రమైన క్యాలిగూ ఉచితముగ పంపబడును విలాసములు విడి ఆక్షరములతో వ్రాయుము.

అద్రెసు:—మేనేజరు.

సరస్వతి వైద్యశాల,

మాముడూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చిరునామా:—ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము. పోస్టుబాక్సు నెం. 919. మద్రాసు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కీ-౯౯-గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రం చు ను.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషూచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరరైలుస్టేషనును వెలుపవలెను.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,

ఎ. వి. యస్. వి. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

పెలిగ్రాం ఆశ్రమ
పండిట్, మదరాస్.

పిక్లెనష్టము

గుణమియనిచో

కాము తిరుగ నియమమును.

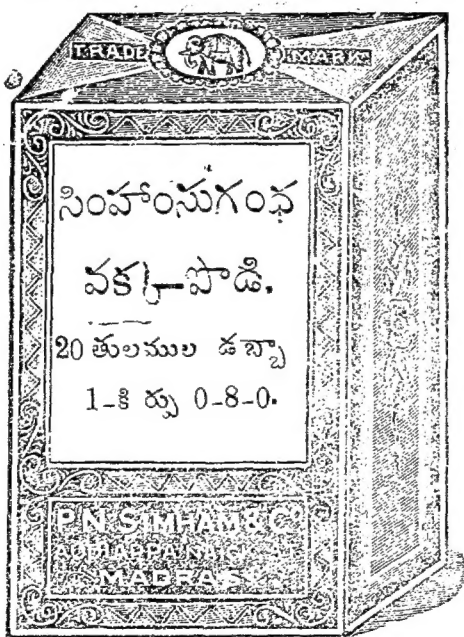
తలుగల సీసా రూ. 2-0-0

మిగిలినవి కలవు.

మిగిలినవి కలవు.

రె అండ్ కో,

పిల్లూరు, కృష్ణాజిల్లా.

పి. ఎస్. సింహాం. అండు కంపెనీ,
26 ఆదియప్పనాయకపేడి, మద్రాసు.

వనోషధి సారసవరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును.
శిశువోట్లు, పాతవాయువువోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన
నయముగను. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు శుష్కినిగలిగించును. నెత్తురును
శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు
వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టర్ డి. బి. సావంత్. ౧౪౪, ఫనస్ వాడి. నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

లక్ష్మి.

బలవర్ధన ధర్మము.

మెదడులో పటుత్వము లేకుండుట, స్త్రీలు పెట్టిగా
యేడ్చుట, మలబద్ధము, నిస్సారత, వీర్యవృష్టము, కన్నెముకలో
నొప్పి, పాలిపోవుట, నపుంసకత్వము మొదలగు వానిని కుదిర్చి
శరీరమునకు బలమిచ్చును. ఇది దేహములో కండలను పెంచును.
నెత్తురును, మెదడును, రక్తనాళములకు విశేషము బలమొసగును.
మాడుబుద్ధు వాడవలసినది. మిగిలినవి నయముగను.
మీరు క్రొత్తమనుష్యులయినట్లు కనపడును.

లక్ష్మి మియంటియందు ప్రతిదినముడెటువలన బట్టెను
సామగ్గ్యమును, తేజస్సును ప్రసాదించును. మంచి ఆరోగ్యము
మంచి దేహపటుత్వము యొందుటవలన గల జీవితేచ్ఛ నిది
యొసంగును బుడ్డి 1కి విలువ 2-4-0 మాడుబుద్ధ విలువ 6-4-0
లక్ష్మి ట్రానిక్ మాత్రలు, 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి 2-0-0.
సోలు ఏజెంటులు: లక్ష్మి ట్రాన్స్ మిషన్స్

నెం 106, మింట్ స్ట్రీటు, మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమిట్ బహుత్ (రిజిస్టర్డ్)

అనుప్రాగ్నేయల కుట్టేకింపబడిన ఆత్మరహస్యగింపవలయును.

మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన
యందునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కొటుమీదగాని కొన్ని
బొట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలో గూడినపుష్పతోట
లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ ఆధునతమైన వేయిరకముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మర యొక్క సువాసననుభవించి
చుటకయి ఆటోమిట్ బహుత్ యివ్వమని మీదగ్గిరనున్న
సాఫ్ట్ పరు నడుగవలయును వారితావున లేకని మాకు ప్రా
యము. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
క్లి టెస్సు ఆత్మరగల పెద్దసయిబుడ్డి 2 0-0 ఈ ఆత్మరలో
మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ లాడుచుండు కాడ్లు డబ్బా 1-కి
0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.

సోలు ఏజెంటులు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్

కెమికల్ కంపెనీ, 155 జామా మసీదు. బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంటులు: మెహత పురుషోత్తం మూర్తి

నెం 2కి, చై నాబజారు గోడ్డు, పవరు బజారు సమీపం మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికీ కలి.

ఇది సంజీవివంటి ఒక వనమాళిక. ఇదిలో మన భూమి
కుల అతిరహస్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి సరుండవోవు సుయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిగములలో దాని ప్రభావము కనపడును. నపుంస
కత్వము పోగొట్టుటకు యింతకుమించినది లేదు. జన్మోద్దియ
దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్యారంబులను సంభవించెడి
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుకంటిది. రక్తమును
క్లుభపరచి నరములకు పటుత్వమున్న దేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 20 నిధములగు మేహములను మొదలగు
నాళము చేయటలో సంజీవివంటిది "సర్వజీవన్" ఇది
స్త్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును సుఖయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్యవృద్ధియుకలుగును.

కల టెస్సు 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము

ప్రొఫెసర్ డి. యస్. నాయుడు,

(13-5-14) కలియంగభీమ

16 కృష్ణపు మొదలిపేడి, తిరువల్లిక్కే-కి మదరాసు

గ్లోబ్ కంపెనీవారి బొటనవ్రేలి ముద్రపెట్టెలు.

చాలా ప్రసిద్ధిగాంచినవి. వందల
వందల విక్రయము వెల పెట్టె 1-కి
రూ 1-4-0 పోస్టాభివృ వేరు ప్రామిషి
నోట్లు మొదలగువాటిమీద నిశానిదార్ల
చే వ్రేలిముద్ర వేయట సర్వత్ర అవలం
బించుచున్నాడు. వర్తకులు, డబ్బా
యినాదార్లు మున్నగు వారికి మిగుల
ఉపయోగము.

గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

పండ్ల పాడి.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

పంటినుష్టలకు దివ్యౌషధము. సువాసనగలిగి

ఉండును. సర్వసామాన్యముగవాడుటకు దగిడన్నది

అమృతాంజనము దీని పోర్టు బొంబాయి.

దినపత్రిక

ప్రతిదినము 10 పుటలు విషయముండును.
చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0.
6 మాసములకు రూ. 6-4-0.
3 మాసములకు రూ. 3-4-0.
1 మాసములకు రూ. 1-2-0.

వాతావరణస్థితి

1914 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29-న లేది

ప్రదేశములు.	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.	వర్షపాతము.	
		కడచిన 24 గంటలలో	గత 7 రోజులలో
గోపాలపురము	29.8 9	88.8 78.1 ...	51.92 80.71
వాలేరు	29.916	85.1 77.5 ...	87.94 24.82
కాకినాడ	29.889	89.8 77.5 ...	27.87 22.85
బందరు	29.834	91.8 77.2 ...	27.48 24.82
గుంటూరు	...	91.0 75.1 0.70	22.81 ...
నెల్లూరు	29.812	89.8 76.1 0.29	12.88 12.46
మద్రాసు	29.831	88.0 75.8 ...	21.82 16.77
కడపూరు	29.818	91.8 75.6 0.36	27.68 16.88
నాగపట్టణము	29.821	90.5 76.1 0.05	12.98 12.57
కొలంబా	29.876	87.5 74.1 0.08	26.26 41.16
తిరువనంతపురము	29.865	87.0 76.8 ...	44.68 40.76
కొచ్చికోట	29.851	87.8 76.2 ...	82.15 87.92
కల్లికోట	29.857	86.8 75.1 ...	95.24 99.18
గుంజూరు	29.879	84.1 78.6 ...	134.44 115.26
బొంబాయి	29.861	85.9 77.5 ...	80.90 68.51
హైదరాబాదు	29.793	86.8 71.8 0.08	39.78 25.12
అనంతపురము	...	87.0 78.1 ...	18.56 13.54
బళ్లారి	29.828	90.7 72.8 0.60	12.10 12.49
కర్నూలు	29.852	88.5 78.4 ...	24.69 21.08
కడప	29.818	82.6 72.8 2.05	20.00 20.66
తెంగుకూరు	29.805	82.5 68.8 ...	21.28 23.58
కొడైకనాళు	22.775	65.1 58.6 0.62	87.71 21.91
ఉదకమండలము	28.000	67.0 40.2 ...	81.08 86.88
కోయంబట్టూరు	29.850	89.8 70.8 ...	4.40 9.86
హొల్లూరు	29.811	90.5 78.2 ...	20.55 25.92
నీలయ	22.851	68.0 75.0 ...	21.01 26.48
తిరువనావలీ	29.816	91.9 74.0 0.62	29.95 15.42
పుదుకోట	29.812	92.4 77.1 ...	19.74 18.96
మదన	29.852	95.3 75.9 ...	11.95 16.68
తిరునల్వేలి	0.55 1.65 6.70

రాజధానియందెల్లను వాయుభారము కృత్రిమముగా పెంచునట్లు నుత్తరమునం దీహార్ష్యవిశేషముగన వాయువ్యాపనము సమముగా నున్నది. కర్నూటుక కొన్నిచోట్ల తేప్ప విగిలినచోట్ల ముక్కుమోష్టపరిమాణ చురుగున్నది. చెన్నై ప్రతిష్ఠామనన, దత్తము దక్కనలూను, పగటిపూట వేడిమితిని రాత్రింబవలు కేడిమిపొన్ను. మాన్యముగ నున్నది. వల్లము విడి నీలములో నున్న 1.25 అంగుళము మన వాయువు నిర్మలముగ నున్నది పడుచున్నది.

జి. నారాయణరావు యును.

వాతావరణ స్థితి

హాస్యలహరి.

ఒక క్రైస్తవ స్త్రీ తన భర్తతోయిన ఆరు నెలలకు వెండిచేసికొనెను. వెండిమొక పుట్టుకు నొక నాచా దుస్తులను వేసికొని నెట్టుచుండ నామె స్నేహి పొదగుడుగొడ కన్నులెరు.

స్త్రీ: ఏమమ్మా నీవు పోయినావు.

స్త్రీ: కాదమ్మా, నా మొదటి భర్త పోయినాడు.

నూచకములగు బట్టలకు కట్టుకొనుటకు

బుట్ట లేకపోయినదిగాన నా కప్పుడు చేతి

నచ్చునో అప్పుడు కట్టుకొనవలెనని నేను

కొంటిని. నేనిప్పుడు మరల వెండ్లాడిన నా

నామె దబ్బిచుట్టచే నేనిప్పుడు నామె

అమరకు నూచకములగు బట్టలను కట్టి

వచ్చుచున్నాను.

వృత్తాంతములు.

గుంటూరు హైస్కూలు విద్యార్థులు:—ఈనెల 18 వ తేదీని ఈపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు తమ విద్యార్థులకు రాజమండ్రి, కాకినాడలకు దీసికొని పోయి అక్కడి ముఖ్యస్థల మలను, వింతలను జూపిరని ఒకవిద్యార్థి వ్రాయుచున్నాడు.

కమ్మమహాజనభ. బందరు, కాకినాడ, మదరాసు, నగ్నాపురం, గుంటూరు, తెనాలి, బెజవాడ, ఆమృతలూరు, కవులవరములో చదువుకొను కమ్మవిద్యార్థులకు 492 రూపాయలు వేతనములగు నిచ్చుటకు నిర్ణయించినది. ఈ విద్యార్థులలో ప్రముఖులీ మొదలు ఎఫ్. ఏ కలకు చదువు కొనవారు గలరు.

ఒక చిరుతపులి స్వేచ్ఛావిహారము:— మామట్టుపట్ల గ్రామములయందలి అడవిలోనొక చిరుతపులి పశువులను చంపుచు చాలవస్తువును, భయమును కలుగజేయుచున్నది. ఈ సమాచారము మామట్టుపట్లనున్న వెంకటేశ్వరస్వామిగారికి తెలిసినను వారెమియు సంబంధము కలుగజేసికొనుట లేదు. అనిరూపాయపట్టణమునండి యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ కృష్ణవిలాసకృష్ణ దొడ్డిపట్ల:— ఈనెల 18 వ తేదీని శ్రీమూకా కాండూరి తిరువెంకటేశ్వరస్వామిగారి యాధి పత్యము క్రందజరిగిన సభలో కృష్ణవిలాసకృష్ణ అనుపేర నొక వార్తాపతనమందిరము స్థాపింపబడినది. దీనిని పంపించుచుగా నొకపుస్తక భాండాగారము కూడ స్థాపించుటకు నిశ్చయించ బడెను. అని దీరికాగ్రహర్యుగాను వ్రాయుచున్నారు.

మార్కాపురమున కలరా:— ఈ గ్రామమున రెండునంద తగ్గరములక్రందట కలరావచ్చి మితిలేని వస్తువు కలుగజేసెను. ఇప్పుడుతిరిగి కలరా బయలుదేరినది. దీనిని పోయి. కొందఱు గ్రామమునండి వెళ్లిపోయిరి. సర్కారులకుపోయిన యువోగ్యులు పోయినచోటనే యుండిరి. మనసుకొర్రుకూడ 14 రోజులకలకు మాసి జేసిరి.

కోటకలో కలరా:— మా గ్రామమున కలరా ప్రవేశించి 60 మందికలకు చనిపోయినారు. గణముపూనిన స్త్రీలు కొందఱు తమకు జరిచిరెలు కావలయునని, గుట్టగోపురములు కట్టవలయునని చెప్పుచున్నారు. అప్పుడాని నిలువజెట్టి చివర రోజున 70 మేకలు 1000 కోస్తులందొ ఒకపుట్టుకు బియ్యము వండ్లిముపోసిరి. ఇంతచేసిననుకలరా వదలలేదు.

ఆంధ్రదేశ భాండాగారసభ:—ఈనెల 18, 14 తేదీల యందు కడపయందు జరిగిన జిల్లాసభకు ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగారసంఘపక్షమున రాయప్రోలు సుబ్బారావు గారును, అయ్యంకి శే. కేశవమణియ్యగారును నేర్పరుచున్నారు. జిల్లా గౌరవములను

రాజమండ్రి తాలూకాలోని వారికొక విన్నపము:— రాజమండ్రి తాలూకా శ్రోత్రపేట యూనియనులో చేరిన వాడపాలెము గ్రామము బ్యాంకుకనాలు ఒడ్డుననున్నది. ఇచ్చటనుండి అటు పట్టాంబల రూమున గల శ్రోత్రపేట గ్రామమునకు సుమారు 14 సంవత్సరముల క్రిందట నొక మట్టి గోడ్డు వేయించిరి. అప్పుడనుండి శ్రోత్రపేట మేజరు యూని యక్వారి స్వాధీనములోనున్నది. ఈ గోడ్డును గాట సారులు పశు కష్టములకు మిలిలేరు. అందుకలన దీనిని తాలూకాలోని వాస్వాధీనము చేయబడినది. ఇప్పుడతేడు సంవత్సరములు గడచినవి. ఎన్ని అట్టిలు వెట్టికను దీనిని పోగు వారు బాగుచేయించి యుండలేదు. ఇప్పుడైనను దీనిని ముగ్గురు చేయించి ప్రజలకష్టములు నివారించ జేయుచున్నాము. అని వాడపాలెము నండి యొకరు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

నెల్లూరు తాలూకాలోని వారికొక విన్నపము:—నెల్లూరు నుండి కొడూరు గ్రామము కలకు నొకగోడ్డుకలదు. ఈ గోడ్డు 12 మైలునుంచి ఒంకింగుహామ కాలువకు సుమారు 1 1/2 మైళ్ల దూరము చీలురస్సా యొకటి వేసియున్నాను. ఏకాగ్రముచేరినో యిది మరమ్మికులేక కిడిలమైయున్నది. ఈ కాలువకేవుకు సుమారు అడుపిను మైళ్లదూరమునందలి గ్రామములనుండి ధాన్యముబండ్లు మున్నగునవి వచ్చుచుండును. గోడ్డు సరిగా లేనందున తరుచు బండ్లువడిపావుచుండును. ఇది వ్యవసాయన నీరునిలచి యాదానిసావు మన మ్యుల బండ్లుకొక చెప్పుటలు లేదు. తూములు పడిపోయినవి. తాలూకాలోని వారి కెన్ని విజ్ఞాపనములు పంపుకొనినను మాట్లాడుచు, ఇప్పుడైనను దీనిని మరమ్మికు చేయించవలయునని మీ ప్రతికూముమున వేడు కొనుచున్నాము.

బొమ్మిడిపంటలు:—ఈ బొమ్మిడి, నెంట్లపాడ వరకు కాలో చేరిన గ్రామములలోనొకచోట గ్రామము. ఈ గ్రామములోని ప్రజ లందఱుకొకటిదేవారు. ఇచ్చటకలపు నాగుబడికాని మెంకినాగు లేదు. ప్రధములలో కలపు నాగుకునీళ్లు సమృద్ధిగా అందక పోయినను తరువాతి వరిసేసెవే కలపులకలం నీరుకమ్మిగా అంది పునర్వసు కాన్యంతమునకు నాగుబడి అయినది. ఈసం వత్సరము కొంచెముమధురగా నాగుబడి అయినదిగా, పంట లునాగుగా ఫలించునుగానని గ్రంథానా దెలుకొని యున్నాము. అట్టి మాయానిరా కలకల్యైట్టుగా ఆనంద సంవత్సర మాహావ్యవహారేక మామృతమో కాల వైపరీత్య మురానున్నది. మా గ్రామపల్లపు నాగుబడి అయిన మెంట్ల యాగోడవకు సుమారుమాడు మాసములనుంచి ఒకచేధార గా ప్రవహింప వచ్చుముకుండుచున్నది. వరిచేలు యావత్తు గిడ సుపార యదుగుబాదుగులేక పండవారయియున్నది. లేకగాడిచ్చిన చేలమాటచెప్ప నక్కరలేదు. ఎకరమునకు పుట్టుకుధాన్యము పండునేమోయనిమేము సంతోషపడితిమిగాని యేడుమును నను పండునోలేదోయని దిగులుపడుచున్నాము. అనియొకరు వ్రాయుచున్నారు.

యధము. నరకులవెలు:—నికోపాసంగ్రామము నంద ర్భమున ననేకములగు వస్తువుల వెలులు హెచ్చుచున్నది. యధముతో సంబంధముగల దేశములనుండి యాదేశమునకు వచ్చు వస్తువులయొక్కయు, రణరంగమునం దుపయోగమున కవసరముగు వస్తువులయొక్కయు, వెలులు క్రమక్రమముగ హెచ్చుచున్నవి. ఈయధ మెంతయెక్కువకాలము జరుగునో అంతయెక్కువగ వెలులు హెచ్చునేమోయని భయపడకలసి యున్నది. కానిరేములు... ని... హెచ్చునని యింతయు నున్నది. నరకులు

దూరమున గల కనకేశు పోవుట చేర్చిరి. అప్పటినుండియు టపాకు వచ్చినరోజున కొన్నియు, మరుసటిరోజున కొన్నియు ఆందుచు మాకు మిక్కిలి యిబ్బందిగానున్నది. ఆగష్టు 24 తేదీనుండి 30వ తేదీ వరకు నుత్తరములుగాని పత్రికలుగాని ఏవియు ఆందలేదు. పోస్టుజవానుమొదలే రానేలేదు. ఇందుకు కారణము కనకేశు ప్రాంచి పోస్టు హస్తగతమైన పోస్టల్ సంబంధములను సేరమువచ్చినందున ఆర్కైవ్లు టపా ఆందలేదు. కాబట్టి మా గ్రామమున కొక మైలులోనున్న మలికపురము ప్రాంతాక్షిసులోగాని, రెండు మైళ్ళదూరములోనున్న అంతరేదే పాలెం ప్రాంతాక్షిసులోగాని, మా గ్రామము చేర్చి యేరోజున టపాకువచ్చిన యుత్తరములు, పత్రికలు వగయిరా అంత రోజుల సరిగా ఆందులాగున కేసి మాపాధలు నివారణ చేయించ గలందులకు మా పోస్టల్ సూపరంటెండెంటు దొర వారిని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము. అని యొకరు మోరి నంది వ్రాయుచున్నార.

గోదావరి వరదులు:— పోలవరం లంకనుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— మా గ్రామములు కడచిన జూలై నెలలో మొదటి పంటకురి, మొదలగు సస్యములు వెదచల్లబడి మొలక తెత్తు సమయములో ఆనెలాఖరుననే మురమల్ల గోదావరియేటి గట్టునకు 1900 సం॥లో పడినగండి గుండ్ల వజ్రదనీరు ప్రవహించి గ్రామసాగుబడి భూములన్నియు మంచి నేసివది. సదరు గండి క్రమముగా వికాలమైనదగుట చేతను, నీటిమట్టము కంటే లోతుగా నుండుటచేతను గోదావరి పోటుపాటు నీ తెప్పటికప్పుడు ప్రవహించి మా సాగుబడి పొలములన్నియు మంచి నేయబడుచుండెను. ఇటులండీ నీ నెల 14 వ తేదీన సదరు గండిగుండ్ల విశేషమైన వరదనీరు ప్రవహించి 18 వ తేదీవజ్రకు యావత్తుప్రదేశము నీటివలన మునిగి యున్నది. మిక్కిలి మెలకగానున్న 1-2 వీధులలో మాత్రము మాపశువులను కాపాడుకొనుచు మేనుపరిమితమైన యిక్కటలనొందుచున్నాము. ఈ సందర్భము తొలకిరి మొదలు నేటివజ్రకడ తెగకుండ ప్రవహించుచు వరదలవలన మా సాగుబడి సస్యములు పూర్ణముగా నీటిమంపుచే నష్టమైనందున, మా సాగుబడి సస్యములు వెంటనే తనిఖీచేయించి యీ సందర్భము వన్నములు ముగిసిన తత్క్షణమే గండిపూడ్చించెదరని నమ్ముచున్నాము.

ప్రమానుబంధము.

ప్రథమ ప్రకరణము.

కొన్ని సంవత్సరములకు, బూర్వము వాణిజ్యమున బ్రఖ్యాతికెక్కిన నొక పురవరంబున నొక సుత్రాత్రియకుటుంబమున కథికుండై, మనుజునింహుడను పురుషశ్రేష్ఠుడగుండెడి వాడు. మోక్షార్థమై నను ప్రసరించుట కవకాశములేని విషయమొకప్పుడు. మాపులకింపు గొల్పుచుపీఠరం బొకయందను, సకలజీవరాసులతో నలరారు సముద్రమొకవైపును, గర్భియాపురము సకలైశ్వర్యములకు నాలవాలమై యొప్పారుచుండెను.

మనుజునింహుడు, తన చిన్నతనమున నాయూర్, దనతో వైశ్వర్యమున దులయగు నొకరాచకన్యయై మోహంబు జనింప నామెను వివాహమాడుటకై తండ్రియను జ్ఞనదుగుటయు నేకాగ్రమునో యాతడు మనుజునింహుని ద్రోచివైచి, తన కితర సంతానములేమిచే తనకుంటనే యున్న తన మేనల్లన కామెను బరిణయముగావించి, పాసిగల్లరిక ముంచుకొనుటయు తట్టకుమయెను. చిక్కన పైతము నొక

విమలయు తనపుత్రునకు సాగరుడను నామందిడి, యతావీ నందంబున గాలంబు బుచ్చుచుండెను.

ఇట్లు పెరుగుచున్న ధనకోటిసాగరుల కిద్దరుకుమారులు ప్రాప్తించుకాలమునకు, మనుజునింహున కభిలలక్షణసౌభాగ్యవతి యగు నొకకూతు రుద్భవించెను. ఆమెకుఁ దార యని నామకేయందిడి, మనుజునింహుఁడు తన కవసాన కాలము ప్రాప్తించుచున్నదను భయంబున, విమలతో నాలోచించి, వారిద్దరును చెరి యొకపీఠవ్రాసిరి. చిన్నవాడు తమకు వైవశ్యమున దెగినబంధ మిఁతీయెను స్థిరముగ నిల్పునను నుద్దేశ్యముతో, తారయు, సాగరుడను, యెండిరుల వివాహమాడినగాని, తమతమ వైశ్వర్యములు తమకు నిజవవని, వ్రాసి, కొలఁదికాలములో నిర్వహించు బరలోక ప్రాప్తి నందిరి. తారయు, దగువారలపోషణలో పెరుగుచు, కాలము బుచ్చుచుండెను.

సాగరుడు తనపితరులు గతించినారను విచారమును సరకుగొనక దేశభాషలయందు తగు పాండిత్యమును సంపాదించెను. వీనికి పీఠవాయించుటయందలి నిపుణతగలదు. వాడును వచ్చినకొలఁదియు, వాని రూపరేఖ లత్యామోదకరము లగుచుండె. కాని, వానికి ప్రకృతియొక గొప్పలోటు మాత్రమంచి నది. వాని ఎడమపాద మించుక కురుచయైయుండెను. అందుచేత నే, తన ఈడువాడైనను ధనకోటి మిగుల బలవంతుడగుచుండెనని, వానికిండుక ఈస్వల్పానుండెను. ఐనను, ధనకోటి యందు నెలపుతేసికొనియున్న భీరత్వమునకు సోదగుఁడాతనిఁ బలుసారులు మెచ్చుకొనుచుండెడివాడు. చిన్నతనమున నుండి యు, ఇద్దరును గలసి యాడుకొనుచుండెడి వారే.

ఇవిధంబుగ నందరందఱును యథాస్థలములయందు బెరుగుచు కాలమును బుచ్చుచుండిరి. తారకు పండ్లండెండ్లు ప్రాప్తించెను. తఱచుగా నామె తనప్రాయముగల యువకులతో నాడుకొనుచు, యుద్వానవనమున సాయంత్రములయందు గాలము బుచ్చుచుండెడిది. సాగరునకు పదునెనిండెండ్లు ప్రాప్తించి, పీఠసంగతి సాతఁ డెఱింగియుండెను. కాన, యా సౌందర్యరాసి తన కబ్బువను కుతూహలముతో నాతఁడు వెన్నెలరాత్రులయందు తన యుద్వానవనమున వేదికలవై విశ్రమించి, ఇంపుగా వీణ వాయించుచుండెడివాడు. ధనకోటియు, తనకులమున కనుకూలముగ వత్సత్వమును బేరుకెక్కి, యను దినమున నలయు తెడ్డాలను కైకొని, వార్ధివైపోయి, చేపల నకుంతితవైఖరి బట్టుకొని, ప్రాద్వింతయుండెన, తీరంబున నిసుక తిన్నెలవై గూర్చుండి, మేతగ్రంథములను బఠింపుచు, స్వయం కృషిచేతనే విద్య నేర్చుచుండెడివాడు. తనవృత్తికిని, కులమునకును కడు ననుచితముగొరక వానివృద్ధయము నాక్రమించుకొనియుండెను. ఎత్తైనను తారను తానే వివాహమాడవలెనని యాతఁ డాలోచించు చుండెను. తారకీతని పేరైనను తెలియదుకదా? ప్రమానుబంధ మెట్లమరునో యూహింపశక్యము కాకున్నది. వయసునుమించినట్టి బలవంతుడును, సర్వగుణ సమన్వితుడును, అమానదూపరేఖా విగాఢమున క. తియ వంశమాడామణి క.

రణ జరగింపబూని మారప్పగొడనును సాక్షిగ విచారింపగా వాడు తానుమానుగ సాక్ష్యము చెప్పెను. అందుమీద, వీడే హంతకు డని మేజిస్ట్రేటుగారికి సందేహము కలిగెను. విచారింపగా నాసందేహము స్థిరమయెను. కోయంబత్తూరు సెవ్క్ విచారణలో జడ్జిగారు ముద్దాయికి ఉరిశిక్ష విధించిరి. హైకోర్టు రెఫరెక్టు విచారణలో ఓబ్బళ్ళిట్లుగారికిని, తయ్యాబ్బి గారికిని అభిప్రాయభేద మేర్పడెను. అందుమీద దానిని పరిష్కరించుటకు మరియొక జడ్జిగారు నియమింపబడిరి.

భర్త భార్యను చంపుట.

[న్యాయమూర్తులు ఓబ్బళ్ళిట్లు, తయ్యాబ్బిగారు]

మచిలీపట్టణ ప్రాంతమున కనుపర్తి సుబ్బయ్య యను నాతడు తనశ్రేష్ఠభార్యను చావమొత్తగా, దెబ్బలకు ఫలముగ ఆభార్య మృతికొందెను. అధికారులు దీనిని తనిఖీచేసిరి. హత్య నేరము స్థిరపడలేదుగాని, మోటుతనముగను, అపరిమితముగను కొట్టిన నేరముమాత్రము స్థిరమయెను. మచిలీపట్టణ మందలి సెవ్క్ జడ్జిగారు ముద్దాయికి ఆట నెలలు కఠినఖయదు విధించిరి. హైకోర్టు అప్పీలులో న్యాయమూర్తు లాశీక్షు రద్దుచేసిరి.

పోలీసు కోర్టులు.

భారీటపుక్.

పోర్టుట్రస్టు డిపార్టుమెంటు ఉపయోగాగ్గ మియ్యబడిన మజిల్లాత్రాళ్ళుకొన్ని దొంగిలించబడినవి. అధికారులు పోలీసు వారికి తెలియజేయగా, వారు వెతక నారంభించిరి. భారీటపుక్ లో వీరాస్వామిశెట్టియను నొకవక్రకునివద్ద రెండువందల రూపాయలు విలువగల యాభ్రాళ్ళును, మిక్కిలి క్రొవీడివని యడుగగా నాతడు తృప్తికరముగ జూచి విశ్వలేక పోయెను దొంగసొత్తును కొనుక్కొనినవంల కాతడు చార్జి చేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు గారు ఆశెట్టికి, వందరూపాయలు జరిమానా చెల్లించనిచో మూడువారములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

తందయాల్పేటలో భూలోకమూర్తి అను నామయొకతె గలదు. ఈశ్రీయొక్క భర్త మాలిపనిచేసి జీవనమునకు సంపాదించువాడు. వీరికి పెరుమాళ్ అను 11 వంశస్థులముల పిల్లవాడొకడు గలడు. ఈపిల్లవా డిటీవల ఒకనాడు పాఠములు చదువక, గోలిగుండ్లూడుచుండగా, తలి చూచి, వీనిని యింటి లోనికి లాగుకొనిపోయి కుడిచేతికి తిట్టినట్టి కట్టి నూనెపోసి తడిపి నిప్పుంటించెను. పిల్లవాడు కేకలువేయగా, యిరుగుపొరుగువారువచ్చి, మంటల నార్పిరి; పిల్లవానిని రక్షించిరి. పిల్లవాని తేమమును గోరినను, చురుదేశ్యముతో కాకున్నను, తెలివి లేక వైతరస మోటుగ ప్రసరించిన ఆశ్రీకి మేజిస్ట్రేటు గారు 15 రూపాయలు జరిమానా విధించిరి.

కలకత్తా పోలీసు కోర్టు.

నార్మగారి పేర పంపబడిన యుత్తరమును అడ్డగించి చుట:— వాన్స్ పాల్ అను కన్యయొకతె నార్మగారి ముత్తమును వ్రాసెను. దానిని కలకత్తా హైకోర్టులో తి కిచ్చునిమిత్తము చులారిమియాయను కూలివాడు పంపెడగా, కాళీ కేశోరబసర్జీయను నొకడు, తాను "క" నని బొరికి, యాభామును తాను వారి యుచ్చుకొనెను. అట్లు పుచ్చుకొని పులిదగా, కూలివాడ సందేహము బసర్జీ వెంటనే వెళ్ళెను; వాడు ఉత్తమెను; పోలీసుసహాయమునకై బిగ్గరగ . డి. హెడ్ కాకాస్టేబిలు వచ్చి బసర్జీని పుచ్చుకొనెను. పిమ్మట, బాబు నార్మగారి కయ్యబడెను. ఆభాతనకుచేరియుండనియెడల వాక్ సాఫ్ట్ (కన్య)కు చాలరము కలిగియుండునను నిత్యాది విషయములను నార్మగారు, తనక ల్యావశ్యముగ గావలసిన సమాచారము తెలియండునని యాకన్యయు సాక్షి చెప్పిరి. మేజిస్ట్రేటు బసర్జీకి రెండునెలలు కఠినఖయదు విధించిరి.

జగ్గును కంపెనీలు.

చీనాదేశపు కూలీలు.

కాను సెప్టెంబరు 27న ప్రియిట్టు సెటిల్ మెంట్ గును కంపెనీకింద తిగరపుగలలో పనిచేయు గారు లక్షమంది చీనాదేశపుకూలీలను ప్రియిట్టు గు చీనాదేశమునకు వీరియొద్దకు బంపివేయు

వృత్తాంత లెఖలు.

తాళ్ల పూడి వార్తలు.

(ఒకవిలేఖకుని యొద్దనుండి)

తాళ్లపూడి, సెప్టెంబరు 21:— ఈ గ్రామములో రెండు నెలలు వృక్షములుకురిసి నేటివరకుతగ్గి పయిల్లనప్రయత్నమునట్లు కనుపడుచున్నది. నీటికిచేరిన వేగశ్వరపురంలో నీరుపోవు మాన్యులేక గ్రామమంతయు జలమైపోయినది.

వార్తాపత్రనాలయము

ఇక్కడ పత్రనాలయములో సుమారు వందపు స్త్రీకములు తెలుగుని కలవు. 5 తెలుగుపత్రికలును, 2 ఇంగ్లీషు పత్రికలును వచ్చుచున్నవి. కార్యదర్శి రాజభక్తినిగూరించి 10 లేదని యొక సభ జరిపి యుపకృతినిచిరి.

ధర్మశక్తిము

కల్లూరి రామభద్ర చయనలుగారు ప్రశోభముగాగ్గము పరదేశములకు వంటసానుగిని స్వయంచేయచున్నారు. ధర్మాత్ములయినవారు, కొందరైనను భోజనవసతిని గలగజేయుటయుక్రము.

సందిగానువార్తలు.

(స్వకీయవిలేఖకుని యొద్దనుండి).

తోళ్లవర్తకము

సందిగాను సెప్టెంబరు 25:— సందిగాను మెజిక్ తాలూకాలో నొకటి. ఇక్కడ పండు వస్తువులలో ముఖ్యమైనవి ఆముదాలు ప్రత్తియని చెప్పవచ్చును. తోళ్లవర్తకమును విరివిగ జలుగును. చాలాచోట్ల పచ్చి తోళ్లను గొని వాని నెగుమతి చేయును వర్తకముచేయు వారుకలరు. వీరు ముఖ్యముగా యుద్ధనర్మలను గమనింపుచున్నారు. ఈ దేశమున వరదలువచ్చి ఎంతవఱకు గావించినను వినుమంతయు శ్రద్ధలేని వీరు తమతోళ్లు వర్తకము నిలచి పోవుటచే నాతురతపడుచున్నారు. దాదాపుగ నొకలక్షరూపాయల విలువగల తోళ్లు ఈ తాలూకాలో ములుగుచున్నవి.

ఎమ్మడెక్ యుద్ధనాన.

చెన్నపురివారు ఎండెను గుండ్లను గాత్తెను వాగజనసామాన్యమునంతయు నుడ్రులజేసిరి. నిన్నటి సాయంత్రము నేమాలజూచినను చెన్నపట్టణపు యుద్ధసమాచారముల గూర్చి యడుగువారును, నదొనిగూర్చి చిత్రవిచిత్ర చిత్రులవర్ణించువారును గానించిరి.

ఒంగోలు వార్తలు.

(ఒకవిలేఖకుని యొద్దనుండి.)

కాలపాతము.

ఒంగోలు సెప్టెంబరు 26:— మూడు రోజులవరకును, ఎండలు తక్కువగ నుండలేదు. రెండురోజులనుంచి కొంచెము వర్షముకురియచున్నది. రస్తాలు, మంచువిగానందున, బురదతో నిండియున్నవనిన, సమగ్రాండల గతి యేమనవలయును.

సంకలెత్తరు.

రాయచోరగారు, తెలుపుదనున్నందున, రాయయ్య పంతులుగా రీడివిజ్ ఛార్జిపుచ్చుకొనిరి. కొలదికాలముననే దొరగారు రాగలరు. పంతులుగారుకూడను, మున్నొకప్పుడీపురమున తహసీలుదారుగానుండి, పేరు వడసి న వారై యున్నారు.

పాతకాలలు.

ఆజవ తరగతి వరకుగల మిమకపాతకాల, నిన్నటిదినము, ఒంటిగంటకు మూయబడినది. అక్టోబరునెల 5 వ తేదీ మంగళవారము, తెజగబడును. మిగత పాతకాలలు గూడ మూయబడినవి. ఇప్పురభాగ్య మేమోగాని, 5, 6 సంవత్సరములనుండి, పాతకాలలయందును, విద్యాభివృద్ధియందును, వన్నె కెక్కుచున్నది.

సమాజములు.

కొద్దికాలముక్రిందట స్థాపించబడిన జన్యమల సమాజమువారి పదియవ సమావేశము, గత బుధవారమునాడు, మార్తినదొరగారి యాధిపత్యముక్రింద, జరగెను.

లేవాలివార్తలు.

(మలేఖకుని యొద్దనుండి)

అతివన్నములు.

తెనాలి సెప్టెంబరు 24:— ఇప్పటికి నెలదినములనుంచి వర్షము కురియని దినమేలేదు. వరదలవలన నతికష్టములపాలైన యీ ప్రాంతమందలి జనులకు, మూలిగ నక్కలైనతాటి తాయ

పడినట్లు యీవర్షములవలన కష్టములు హెచ్చుచున్నవి. వరదలనుండి తప్పించుకొనిన వైద్యునియును మురిపోవుచున్నది. నిన్నటి సాయంత్రము 4-20 గంటలనుంచి రాత్రి 7 గంటల వరకును కురిసిన వర్ష మింతింతయని చెప్ప నలవికాదు. ఆకాశమునకు జల్లిపడెనాయనునట్లు కుంభపాతకము కురిసిరి. 4 దుమ్ములు కురిసినదనుచున్నారు. ఆవర్షపు నీ రింకను రోడ్ల వెంట బ్రహ్మించుచున్నది. వైపు దేశత యెదురుచూచుచున్నదని ప్రజలు భీతినించుచున్నారు.

వరదలు.

కృష్ణవరదలు తగ్గి పోయినదియెడలకొని కురియుచున్న అతివృష్ణములవలన మరల కృష్ణవరదలు వచ్చునని జనులు భయపడుటలగుచున్నారు. నిన్నటిదిన మానకట్టవీధి (జెజవాడయొద్ద) 12 అడుగులవైన నీరున్నట్లు చెప్పకొనుచున్నారు. డి. సి. డబ్లియువా రిప్పుడైనను తగు శ్రద్ధవహించి కృష్ణకరకట్టకు, కాలువలకట్టలను, హెడ్డుస్థానముల వైరాలను తగు జాగ్రత్తో రక్షించెదరని నమ్ముచున్నాము.

డిప్యూటీకలెక్టరు.

మాడిప్యూటీకలెక్టరుగారగు రావు సాహెబు సి. భక్త వత్సలులకు నాయడుగా రక్తిబరునెల 20వ తేదీనుండి పింఛ్ పుచ్చుకొనెదరు. ఇపుడు గుంటూరులో ట్రెజరీ డిప్యూటీకలెక్టరుగారుగా నున్న యన్. వి. నరసింహాచార్యులుగారు వీరి సానే డిప్యూటీకలెక్టరుగా నియమింపబడిరి. శ్రీ ఆచార్యుల వారు కడపనుదుర్గలయినను, కాంతాదిగుణసంపన్నులనియును, వేరొందినారు. వీరిచటికివచ్చెదరని విని జనులు సంతోషంతరంగు లగుచున్నారు.

శ్రీ నాయుడుగారు గతసంవత్సరములోనే పింఛ్ పుచ్చుకొనవలసియున్న నొకసంవత్సర మధికముగా నుద్యోగములోనుంచిరి. వీరికింక నీయుద్యోగము చెయ్యవలెనను నాశ పదలలేదట. ఇంకొక సంవత్సర ముంచుటకై ప్రయత్నించినట్లు, కాని దొరతనమువారంగీకరించలేదు.

తాలూకాబోర్డు.

మా తాలూకాబోర్డున కొకవైపు ప్రెసిడెంటును క్రొత్తగా నేర్పాటుచేయుచున్నారు. తాలూకాబోర్డు మెంబర్లు తమలోనొకరి నీవదవి కెన్నకొనవలసియున్నది. రాగల నెల 3 వ తేదీన యిట్టికాదును. ఈపద్ధతిలోకొంతసంగతి మేల్కొర రావుపంతులుగారును, తొనుగుంట రామస్వామి శ్రేష్ఠిగారును, విశేష ప్రయత్నములజేయుచున్నారు. ఇందులో మొదటివారు విశేష అనుభవజ్ఞులు; రెండవవారు విద్యాధికులు; ఇద్దరునుపీడలే.

ఈ సంవత్సరం వరదలమాలమున తెనాలి రేవల్లెతాలూకాలలోని రోడ్లన్నియును చెడిపోయినవి; వీరిని మరమ్మతు చేయించుటకు మా తాలూకాబోర్డులో ద్రవ్యముగలదు. జిల్లాబోర్డువారి రోడ్డునైతము చాల చెడియున్నది, కాబట్టి యీరోడ్డుమరమ్మతు నిమిత్తముకావలసి ద్రవ్యమును దొరతనమువారి నడిగిపుచ్చుకొని మాతాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారును, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారును రోడ్డును మరమ్మతు చేయించెదరని నమ్ముచున్నాము. లేనియెడల ప్రజలయిబ్బందులకు మేరయుండదు.

జూబులు.

I

తాలూకాబోర్డు యెలెక్షనులు.

అయ్యో, తాలూకాబోర్డు యెలెక్షనులనుగూర్చి ప్రయోగించి, వోట్లకు సులభముగ దొరకునటుల చేయుటనుగూరించి కడచిన ఏడాదినుండి గోదావరి జిల్లాసంఘమువారు గవర్న మెంటు వారితోను, గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారితో సత్ప్రయత్నములు జరుపుచుండిరి. అయ్యు తెనుగున దొరకకపోవుట చేత వోట్లకు కార్యక్రమము చెలువుట కడు కష్టముగనుండెను. గానిని గ్రహింపవలెనను కుమారాలము వోట్లకున్నను, వారెగుని యింగ్లీషుభాషాలో నిబంధన లుండుటవలన, దరఖాస్తుకారులు చెప్పినమాటల యథార్థమును వారు పూర్వముగ నమ్ముజాలకుండిరి. కార్యవాదలయిన దరఖాస్తుదారులును, వారిపక్షమువారును తమ కనుమాలనుగట్లు అర్థముచెప్పి వోట్లను సంకల్ప నిమగ్నుల గావించజాలుచుండిరి. ఈ సంవత్సరారంభమునందు గోదావరిజిల్లా సంఘమువారి కోరిక చొప్పున సవరించి ప్రయోగపరిచిన యింగ్లీషు ఎలెక్షనురూల్సుకు సరియైన తెలుగురూల్సుకూడ యీనెల జిల్లా గెజటులో చందాదారుల కంపృడినవి. వీనిని గ్రామములలోనివారు భద్ర

పరుచుకొని జాగ్రత్తోచదివి, యెలెక్షన్ విధానమును గ్రహించవలెను. వీనికి ధరను నిర్ణయించి కలెక్టరుకచ్చేలోను తాలూకా కచ్చేరులలోను విక్రయించుటనుగూరించి కలెక్టరుగారిని కోరుచుము. కావున స్థానికపరిపాలనాభిమానులగు వారందఱు నీ రూల్సుప్రతులను సంపాదించుకొని, ఒరుల ప్రాశ్నోచ్యములేకుండ తాముగ్రహించి, తమ బుద్ధివసారముగ నడుచుకొన ప్రయత్నింపవలెను.

దగ్గరాల సూర్యప్రకాశరావు.

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు వోట్లరు.

II

ప్రాయశ్చిత్తము-ఆంధ్రవిద్యాధులు.

అయ్యో, ఈనెల 23 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు ప్రచురింపబడిన వెలగపూడి సుబ్బారావుగారి లేఖనమాచిలిని. నేను ప్రాయశ్చిత్తము చేయించుకొంటిని వారువ్రాసిరి. జరిగినసంగతుల నిక్కడవ్రాసెదను. వాని ఆధారముమీద నేను చేయించుకొనినది లేనిది చదువరులే ఊహింపగలరు. నేను జూలై 19 వ తేదీన జెజవాడచేరితిని. ఇల్లుచేరిన ఆరగంటకో గంటన్నరకో మాత్రులిగారు కృష్ణస్వామి చేయుదము, రమ్మనిరి. ఎందుకని నేను ప్రశ్నించితిని. అందుకామె ఊరకయే స్నానమునకు వెళ్లదమనిచెప్పెను. నాకు ప్రాయశ్చిత్తము చేయించదలచినయెడల గాని, చేయించినగాని స్నానమునకురానని స్పష్టముగామాత్రులిగారితోచెప్పితిని. అందుకుమాత్రులిగారు సరే! అటువంటి పనివీచరుగద. కావున రావలసినదనిరి. తల్లిగారిమాట తీసికేయ నిష్ఠములేక వెళ్లితిని. కృష్ణానదిలో మామూలుగా 6వ రాత్రికి మహాలయామావాస్యకు ప్రావణపూర్ణిమకు స్నానము చేయు లాగుననే చేసితిని. అంతరము, అంగ్లదేశమందునా యజ్ఞోపవీతము తెగిపోయినందున క్రొత్తదియొకటి వైచుకొంటిని. ఇట్లుచేయుట ప్రాయశ్చిత్తముగనో కాదో నాకు తెలియదు.

నేనువచ్చిన కొన్నిదినములకు జెజవాడలో ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారిని కలిసికొనుట తటస్థించినది. నీవు ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొంటివాయని నన్నవారడిగిరి. చేసికొనలేకపోయితిని. వెలగపూడి సుబ్బారావుగారు నీవు ప్రాయశ్చిత్తము చేయించుకొనినట్లు చెప్పినది లక్ష్మీనారాయణగారందువై చెప్పిరి. ఏమిటి? ఆశ్చర్యముగా నున్నది. ఏమి చేసితిని ఇంకొకపర్యాయము అడిగితిని. అందుమీద నీవు ఏమిచేసితివో నాకు తెలియదు. నాకు సుబ్బారావుగారు వైవిధ్యముగా చెప్పిరిని యనిరి. అసమయమున వైచివివర కథయంతయువారితోచెప్పి నేనటుల చేసినచో నది ప్రాయశ్చిత్త కర్మయగునాయని కూడ నడిగితిని. వారు ఏదియు ఖండితాభిప్రాయము నియ్యక మిన్నకుండిరి. ఇదంతయు జరుగుచున్నప్పుడు గోపరాజు బ్రహ్మచంద్రులుగారు, అయ్యొకి వేంకట గుణయ్యగారును వినుచుండిరి. ఇక వెలగపూడి కృష్ణమూర్తి గారి విషయమున వారును ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనలేదు. సుబ్బారావుగారి ఉద్దేశములను నేనునరిగ నర్థముచేసికొనినయెడల కృష్ణమూర్తిగారు కూడ ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనినారని చెప్పనగును. వారు 1912 సంవత్సరము మధ్యభాగమందు అంగ్లదేశమునుంచి నచ్చుచు దక్షిణ హిందూదేశ రాజనగరముల దర్శించిరి అందులో మధుర దేవాలయము దర్శించి తీర్థము పుచ్చుకొనిరి. ఈ దర్శనము చేసినచో వారుప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనినరుటకు వీలున్నదా? బహుశః కృష్ణమూర్తిగారు మధురవెళ్లి తీర్థము వేదించిని సుబ్బారావుగారికి తెలియదు కాబోలు. గ్రోగీసో-వెంటులనుడున సాహసికత. మరియు ఈప్రాంతములలో వేంకటదంతిగలదు. కృష్ణమూర్తిగారు వాడుటకు వచ్చినతోడనే వోరగుడి వేంకటాద్రి గారితను, యంతిలోని దేవుని తీర్థము వారికిచ్చిరిని చెప్పెదరు. ఈ సంగతియొక్క సత్యాసత్యములు నాకు తెలియవు. నిజమైనను ఇదిప్రాయశ్చిత్తమాకాదని నాయభిప్రాయము.

ప్రాయశ్చిత్త కర్మ-ఇంగ్లండునుంచి తిరిగి వచ్చిన విద్యాధులు, ఈవిషయమునుగూరించి జరుగుచున్న చిర్రుజూడ ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనకపోవుటచేత మనుజుడుసంఘసంస్కర్తయగునని పలువురి యభిప్రాయముగా కానవచ్చుచున్నది. ప్రాయశ్చిత్త విసదనము మన భారతీయుల నుద్ధరించునని నాయభిప్రాయముగాని. ఈ లేఖనలన నేను ప్రాయశ్చిత్తమును చేసికొనినది లేనిది విశదమగును. కృష్ణస్వామి చేయుటయే ప్రాయశ్చిత్తమని - మనకు గ్రహించినయెడల, నేను కృష్ణాస్వామి స్పృశియందుగల ప్రేమచే జేసితిగాని ప్రాయశ్చిత్తోద్దేశ్యముతో చేయలేదని ఖండితముగాను, విశదముగాను చెప్పుచున్నాను.

దాసు త్రివిక్రమరావు.

ఆంధ్రవత్తిక.

ఆనందనామ సం॥ ఆర్యయుజ శు ౧౦ లు
మంగళవారము

భీతివలదు, ప్రజారా. భీతివలదు.

నేటియడయము 10 గంటలకు మనగవర్ష
రుగారి నివేళనముగా ముపచరించుచు గవర్నమెం
టుచూపుచున్నది. వ్యవహార మందుచుండెను భవన
మున పెంట్లాడు ప్రభువుగారి యాజమాన్యము
క్రింద యధునిధికిసంబంధించిన యొకసభ జరిగెను.
సభకు యుక్తేసివబడియుండిన కార్యక్రమ
మంతయు జరిగిపరచిన నాసమావేశమునుబురస్క
రించుకొని కొంతకాలముగా సేవగరవాసులలో
సాధారణప్రజలుగునారి మనస్సును వేధించుచు
నిపురజను నిటీవల తొందరపడుములుగా నూరు
వెడలగొట్టుచున్నవైన యకారణముగు భయమును
భావునిమిత్తము మనగవర్షరుగారు స్ఫుటముగా
తమ మనోగత విషయములను వాక్రుచ్చు
వారైరి. చెంబడినానికి ఎక్లెక్ ఆదివారమువరకు
గడువచ్చుట చెప్పెనని వెట్టివా రెవ్వరో యారం
భించినవారై హాళిక్రియగుటయు, నిన్నటిదిన మీ
నగరమునకు రెండుగ్రహముల కూటము కలదని
కొఱమూలిన జ్యోతిష్కుడు చెప్పినమాటలు సరి
రాకపోవుటయు, వీని యన్నిటికంటె ముఖ్యముగా
నచ్చిననాడో రెండవనాడో బయలుదేరి పోవను
డిన గవర్నరుగారు నేటికరకు నిలచుటయు మూక
యొక్కభీతిని కొంతవరకు మాన్పుటకు కారణము
లయి యుండెను. కాని గవర్నరుగారు ఉదార
దృష్టితోచూచి నేటిదినము అనకాకము కలిగింప
కొని చెప్పినమాటలు చెప్పుకపోయియుండిన వెడల
కొత్తకొత్త గాలివార్తలు బయలుదేరి కొత్త
కొత్తగా కొంతకాలమువరకు ప్రజలను కలించి
యూహననుట నిక్కువము. “మనము యుద్ధ
మును మహావెల్లుచకు కడుదూరమున నున్నా
ము.” అని చెప్పి కొవచ్చి ఆనందగర్భమున పెట్టు
పూద్రభావుగారు “ఇట్లుంటున్నో నేను మనమిత్రము
ఎక్లెక్ కలదే దానియొగ మనమును మరచిననా
డనుకాను” అనుకడములతో మనమద్రాసు పుర
విషయమును ప్రసంగించువారైరి. ఆఎక్లెక్ ఫల
నిరసితముగా నట్టి పోకిరితనమునకై చేసిన దుండు
గమనకు తమ వగవును చెలిపిరి. దానిదూకుగ
ముచే మృతినందినట్టియు గాయము పడినట్టియు
మానవు లొక్కడయినప్పటికిని మన మందులకు
చింతింపవలసినది న్యాయమే నైయుండుననుటకు
విశేషకరించిరి.

“ఎక్లెక్ కార్యక్రమము మనల సేమాత్రమును కడపు
లేదు. హాళివారమునకొద్దిగా కొన్నిదినములపట్టు నిలిపివది
కాని యచిరకాలములోనే కొలది దినములలోనే మనవ్యాపా
రము చుకకు నిరాధారముగా సాగగలదు. బంగారొళితము
లోనికి కట్టికట్టిపోకిరి తనమునకై ప్రవేశించిన ఈచిన్నపడవను
వెడలకుటజముగా గడ్డిహమిలో నూదిమాత్రమును వెడలకుటతో
పోల్చునచ్చును. మనకా క్లితిగితులకు జవాబుదారీ భరింప
వలసిన యల్లమాధికారుల యభిప్రాయము ననుసరించి యీ
ఎక్లెక్ ను గురించి యేలాటిభయమును ఈవజ్రాత్రము లేదని
నిశ్చయముగా చెప్పులగు. దానిని మనయధ్యధుపదన లెన్నియో
వెంటాడించి వెడలచున్నది. అదికాని మరయేజర్మను పడక
కాని మరలనుకట మొగముచూపగల సందర్భమెంత మాత్ర
మునులేదని గట్టిగానమ్మకలెను. నాడుఎక్లెక్ దర్శనమిచ్చిన
రాత్రి జరిగినవనిబట్టియే యిచ్చట తగినబండ్లొబ్బులన్నియును
చేయబడియున్నవనుట స్ఫుటము. మద్రాసుప్రజ మానమృకము
జ్ఞ తగిలెటిప్రసరించితిపోని బెంగలనెడవిక యుండుట

మిక్కిలి క్లాఫునీయము. సమరరంగమున నిశ్చలముననులై ప్రస
రించు ధీరమతుల సంకల్పబలమును సాధ్యచయనంతపాచ్చింప
పాటుపకటయె మన ముఖ్యధ్యము. ఈ సగరమున భయ
విహ్వలలై నవారున్నాని నేనెరుగదను. ఎక్లెక్ దర్శనము
వెంగగల మనకది కట్టి పోకిరితనమని తెలియుచున్నది. కాని
దూరమందుండి తొలయి పురుగుని సాధారణ ప్రజలకది జ
ముగా నేమాయగానో కన్పించకపోదు. అట్టివారిని ప్రబోధిం
చుట కష్టమైనపనియే. మనమూకయొక్క జీవనము కష్టజీవ
నము. ఎట్టి స్వల్పవిషయమయినను ఆసాధారణమయినయెడల
వారి మనస్సు కంటుచున్నది స్వల్పభ మపేక్షించు మర్యా
ద్యలు అట్టివారి యూహలను నతివిచిత్రముగావెంచి చిత్రప్రమ
కల్పించెదరు. ఇట్టి దుర్మార్గుల మాయలలో జిక్కుకుండ మన
సాధారణ ప్రజను కాపాడుట బుద్ధిమంతులగు మనకు కర్త
వ్యము. కావున గాలివార్తలకు సేమాత్రమును మన సంభాష
ణలో గాని ప్రతికల మూలమునగాని ప్రచారమిచ్చకుండుట
శ్రేయస్కరము. నేను నేటిదిన ముదకమండలము వెళ్లకలసి
యన్నది. రెండువారములలో దక్షిణమండలములకు కమాను
వెడలనన్నాను. కాని రెండువారములలోపల ప్రభుత్వపు అధి
కారులంతయును నేనును మండలము. ఈ సగర మేమునకును
సీరాజధాని తేమమునకును వలసిన ఏర్పాటులన్నియును చేయ
బడియున్నది. చేయబడచున్నవి. చేయబడగలవు.”

అను నుదారభావములు గల వాక్యములను
పెట్లాడు ప్రభువుగారు రుపన్యసింది సర్వప్రజల
హృదయములకును మహాదానందమును గల్పించి
నా రినుటకు సాదేహము లేదు. మేమిదివర కెన్ని
వర్యాయములో నూచించినట్లు మనకేమాత్రము
భయమునందటకు కారణములేదు. మన గవర్నరు
గాదను నదియే చెప్పియున్నారు. ఇంకొక సందర్భ
మున నుపన్యసించుచు మన ఇండియా ప్రభుత్వము
వారు సైనికులను సామగ్రులను పంపుపని తీస
దని చెప్పియున్నారు. ఈ శేవుచుండి నైద్యశాల
నావ ఇంక కొలదికాలములోనే పోనున్నదనియు
పూద్రాసు యుద్ధనిధివారు చేర్చియుండు హయసంచ
యముగూడ స్త్రీమధులను నచ్చినవెంటనే అనుపబడు
ననియు నచించియున్నారు. దీనిని బట్టి చూచినను
నిదినరకు ప్రభుత్వమువారు సైనికులను సామగ్రు
లను సైనికులను సామగ్రులను సైనికులను సైనికులను సైనికులను
రనియు దానివలననైన నన్నమేనైననున్న బహు స్వ
ల్పమనియు నదియు నేడో శేఫో స్వల్పబాగుననియు
అచిరకాలములోనే యథావిధిగ కార్యములు నడు
చుచూడగలవనియు స్పష్టమగుచున్నది. మేమిది
వరకు నీవిషయమున వ్రాసినసంగతులు మరియొక
మారు తలచుకొని గవర్నరుగారి వాక్కులను
బాగుగా గమనించి మనసు నిడికొని ప్రభుత్వము
వారు మనయెడల మనకంటె నెక్కువశ్రద్ధగలవారు
గా నున్నారనుటను గ్రహించి మన ప్రజ్యధైర్య
మాని ప్రవర్తించుకొని నమ్ముచున్నాము.

నేటియధ వార్తలలో విశేషమేమియులేదు.
మధ్యరంగమున పోరాటమున కేసోయొక యంతము
కలుగజేతమని యెంచి జర్మను సైన్యము మహా
తీక్ష్ణముగ మిత్రమండలి బలములపైకి పెక్కుపర్యా
యము లుండి వాని సేమాత్రమును గదలంపలేక
బహు సంఖ్యాకులగు తమ భటులనే బలియిచ్చి
యథాసానమును చేరెదది. బెల్జియమునందు జర్మ
నులు మహా ఘోరముగా ప్రయత్నములు చేయు
చున్నారు. ఆంటువర్పును జేరుటకు
తీవ్రప్రయత్నములు చేసి యిదివరకు నెగ్గిం
చుకొనలేక నష్టములపాలయినారు. దానికి ప్రతి
కారముగ మలీన్సునగరమును ముట్టడించి దానిపై
గుండ్లనుబరపి సాధములను పాడుచేసి నిరాయు
ధులగు సాధారణప్రజను జూపి వ్యాపించుచున్నా
రట! జర్మనుచక్రవర్తిగారు తూర్పుప్రవ్యాపవేశం
చినారు. 900,000 సైన్యమును ప్రోగుచేసినారు.
ఈప్రాంతముల రుష్యనులకును జర్మను
లకును త్వరలోనే మహత్తర యుద్ధము

కా నున్నది ఆస్ట్రియాగో రుష్యావారు
ఇంకను చొరబడుచునేయున్నారు. క్రొత్తస్థానముల
నాక్రమించుకొనుచునే యున్నారు. కాష్మీరియు
పర్వతములలోగూడ రుష్యనులు విజయలై నారని
వార్త. మద్రాసులో నిటీవల లేనిపోని కలవరము
కలిగించిన యొక యురేషియను యూవనుడు
కట్టిబడినాడు.

ఇటీవల బొంబాయి రాజధానియొక
యుత్తమపుత్రుని యొకయుత్తమపుత్రుని కోల్పో
యినది. దివాన్ బహదూరు అంబాలాల్ సకరు
లాల్ దేశాయిగారు బరోడాసంస్థానమున నుత్తమ
న్యాయాధీశుడుగా నుండినవారు. బరోడాగాయక
వాడుగారి యనుమతితో రమేశచంద్రదత్తు మహా
శయుడు ప్రారంభించిన అధికార న్యాయశాఖా
విభజనసంస్కారమును దేశాయిగారు అమలుగో
బెట్టి కార్యము పూర్తిగా నిర్వహించువారైరి. వీరు
ఆపదవిని నడలుకొనినపిదప కాంగ్రెసునందెక్కువ
యుత్సాహము చూపువారైరి. వీరిమరణముచే
బొంబాయి రాజధానికి గొప్పనష్టము కలిగినదను
టకు సందేహములేదు. రాధాబాయి ఆత్మరామ్
సగుణగారు బొంబాయి పుత్రికలలో నుత్తములని
చేరుగాంచినవారిలో నొక్కరనుట నిక్కువము.
ఈమె గౌడసారస్వత బ్రాహ్మణ కులజరాలు.
ఈమెభర్త ఏబదిసంవత్సరముల క్రిందట నొకగ్రంథ
విక్రయాలయము స్థాపించి గొప్పవ్యాపారస్థుడని
చేరుగాంచెను. ఆతనికి పిదప నీమె కడచిన ముప్పది
సంవత్సరములుగా నావ్యాపారమును పెంచి యభి
వృద్ధిపరచి కీర్తిగడించినది మన దేశమునందును
పురుషులతో సమానముగా స్త్రీలును సర్వవ్యాపా
రముల తులతూగ గలరనుట నిమె కార్యముచేసి
చూపి నిర్దించినది. ఒక్కతరి సక. నారాయణ
చంద్రావర్మరుగారు సారస్వత గౌడల సంఘమున
కార్యదామిమ సనుసరించినయెడల సంఘ
మచిరకాలమున బాగుపడగలదనినొక్కిపట్టి ఈమె
సామగ్ధ్యమును కొండెడిరి. ఆమె గారవార్థము
కడచిన మంగళవారము అన్నిదేశీయ గ్రంథ విక్ర
యాలయములును మూయబడెనట. ఇట్టి గారవ
మందు స్త్రీలు మనదేశమున నెదిగదా!

యుద్ధరంగమునకు హైదరాబాద్ సైన్యము
లను బంపుటను గురించి వ్రాయుచు పయనీరను
అలహాబాదులోని ఆంగ్ల యాజమాన్యపుత్రిక తన
మొకలింపినక్రత్వమును విశువకొక్క యసంబద్ధ
ప్రలాపములను వ్రాయునడయ్యెను. ఇండియా
ప్రభుత్వమువారు హైదరాబాదుకులను తృప్తి
పొందించుటకు సైన్యములనుబంపుట సమంజసము
కాదనియు హైదరాబాద్ సైనికుడు ఆంగ్లశిక్షణనందినను
తగిన శౌర్యాన్ని జూపలేడినియు అత డిట్టి శక్తికల
వాడే నైనయెడల నాంగ్ల ప్రభుత్వమే యాభూమి
నుండ నేరదనియు మున్నగు భావము లాపత్రిక
వ్రాసిన వ్యాసమునకు ముఖ్యాంగములు. ఈచిత్త
వృత్తిని ఖండించుచు గా. పండిత మోతీలాల్
నెహ్రూగారు సంయుక్త పరగణాలశాసన సభలో
తమ హృదయ సంతాపము వ్యక్తమగునట్లుపద్య
సింఛిరి. ప్రభుత్వపక్షమున ముఖ్య కార్యదర్శి
గారు అట్టి పత్రికావ్యాసములు లక్ష్యపెట్టబడుట
లేదనియు గౌరవసభ్యుల కట్టివ్యాసములు మహా
క్లేశమును కలిగించుటన్యాయమే యనియు నుడివిరి.
అధికారు లిట్టివాతను లక్ష్యపెట్టకుండురని తెలి
యుట సంతోషకరమే కాని ఇట్టి వాతలయెడల
తమ యసంతృప్తివైన గట్టిగా తెలుపకుండుట
మాత్రము హైదరాబాద్ శిక్షిత సంస్కృతికరముకాదు.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

DESPERATE GERMAN EFFORTS TO TAKE ANTWERP.

GERMAN FAILURE TO BREAK ALLIES' LINE.

GREAT GERMAN CONCENTRATION IN EAST PRUSSIA.

ALLIED FLEETS BOMBARD CATTARO.

(REUTER'S AGENCY.)

We have not much of war news to offer to-day but what little we have before us is encouraging. At the Central theatre of war the Germans are reported to have tried to break the allies' lines by incessant attacks and failed. It is believed that the attempt was in pursuance of a desire to find a solution of the battle and therefore is it specially important. News from Belgium is of a blood-curdling nature. The Germans are said to be trying a possible means of approaching Antwerp. Having so far failed with heavy losses they are said to have ruthlessly bombarded Malines destroying many houses and killing many civilians. The Kaiser is reported to have gone to East Prussia with an immense Army of 600,000. In Austria the Russians are said to have occupied fresh positions and to have been successful in the Carpathians. The Allies' fleets have bombarded Cattaro and taken adjacent fortified positions. The Eurasian lad who attempted to create panic in Madras has been caught. Lord Pentland our Governor has most firmly expressed himself against all panic and assured the country that the very little disturbance caused to trade by the appearance of the "Emden" will right itself before long and that the purely futile and mischievous adventure she undertook will bring her the just retribution at no distant time indeed.

BELGIUM.

Sortie from Antwerp.

Germans Repulsed: Alost Occupied.

LONDON, September 28.—(2-40 A. M.)—OSTEND.—The Belgians made a sortie from Antwerp on Saturday, in the direction of Erpe, drove back a strong force of the Germans after a sharp fight and occupied Alost.

Mons on Fire.

It is reported that Mons is on fire.

Siege of Antwerp.

Desperate German Efforts.

LONDON, September 27.—The Germans are apparently making elaborate efforts to capture Antwerp at any cost. The slowness of the operations is due to the fact that the siege guns throwing projectiles of 2,500 pounds are of such enormous size that the concrete beds on which they are placed will take weeks to set hard. Meanwhile the Belgians are preparing plans to frustrate the German designs.

From Brussels to Termonde.

German Retirement.

LONDON, September 28.—(3-15 A. M.)—ANTWERP.—It is officially stated here that a German force comprising of a Brigade of Infantry, two Regiments of Cavalry with six batteries, including two heavy batteries, was surprised on Saturday, marching from Brussels to Termonde via Alost. Attacked on the front and the flanks the Germans retreated, leaving many prisoners and wounded.

German Revenge.

Malines Bombarded: Civilians Killed.

LONDON, September 28.

Apparently out of revenge the Germans on Sunday bombarded Malines at long range, damaging the station and destroying many houses. Ten civilians were killed and many wounded.

Simultaneously with the the Germans advanced in strength on the Belgian front between Malines and Alost, but they exhausted themselves in fruitless attacks. The Belgian Cavalry attacked their flank, the general result being that the Belgians easily maintained the positions won round Antwerp.

War in the Air.

Belgian Success.

LONDON, September.—28

An aeroplane attacked a German aeroplane in the neighbourhood of Brussels. The latter fell to the ground, the occupants being killed and the machine wrecked.

Malines Bombarded.

LONDON, September 28.—(1-40 A. M.)—The Germans resumed the bombardment of Malines yesterday.

FRANCE.

Extraordinarily Violent Attacks.

ATTEMPT TO BREAK ALLIES' LINE FAILS.

"Find a Solution of the Battle."

LONDON, September 28. (2-40 A. M.)—PARIS.—A Communique issued by the Ministry of War, at eleven last night, states that from the night of the 26th till the 27th, the Germans along the whole front maintained incessant attack, which was marked by extraordinary violence day and night.

They were evidently trying to break the Allies' lines with uniformity, denoting instructions from their High Commander to find a solution of the battle. Not only did they not succeed but we took a flag and some cannon and numerous prisoners.

Excellent Morale.

The morale of the troops, in spite of the fatigue of the uninterrupted struggle, is excellent. The Commanders even have great difficulty in restraining the men's desire to come to grips with the enemy, who is sheltered in defensive positions.

German Vandalism.

Family Vault Opened and Desecrated.

LONDON, September 28.—(1-40 A. M.)—BORDEAUX.—The Germans at Aubecourt broke into the Poincare family vault and buried three German soldiers therein.

All Lies.

No Observation Post on Cathedral.

LONDON, September 28.—(1-40 A. M.)—Paris General Joffre declares that there was no French observation post on the Rheims Cathedral as asserted by the Germans.

Germans Outwitted.

French Commandant's Acuteness.

LONDON, September 27.—Wounded French soldiers relate that when the Germans bombarded Fort Troyon, the French did not reply, but the Commandant set fire to two carts of straw.—The Germans seeing a blaze, and believing that the Fort had been abandoned advanced, and when they had come close up the French attacked, with the result that a thousand Germans were killed.

GERMANY

Kaiser in East Prussia.

900,000 GERMANS OPPOSE THE RUSSIANS.

A Greater Army Than in France.

LONDON, September 28.—(5-20 A. M.)—A message to the "Times" from Petrograd says:—It has been ascertained beyond doubt that the Kaiser is in East Prussia, where there are now twenty-two Army Corps as compared with eighteen in the Franco-Belgian field.

Thirty-fourth List of Casualties.

An Official Total of 64,872.

LONDON, September 28.—(5-20 A. M.)—The thirty-fourth German list of casualties numbering 9,921, making a total of 64,872 since the war began, has been published.

The German Position.

"This is a Siege: Not a Battle."

ALLAHABAD, September 27.—The "Pioneer's" correspondent cables:—

A "Daily Telegraph" message quotes a German prisoner as saying:—"We can hold the position for three months, if necessary." He adds:—"This is a siege and not a battle."

AUSTRIA.

Cattaro Bombarded.

Pelagosa Dismantled.

LONDON, September 27.—ROME.—The Allied Fleets have resumed the bombardment of Cattaro and the neighbouring fortified positions.

A powerful fortress on the Island of Pelagosa has been dismantled.

Cholera Precautions.

LONDON, September 18.—(1-40 A. M.)—ROME.—Special hospitals are being prepared in Austria-Hungary to accommodate patients suffering from cholera which is spreading.

RUSSIA.

Allies at War.

German Prisoners Fight with Austrian

Prisoners.

LONDON, September 27.—It is stated in Petrograd that the German and Austrian prisoners at Moscow have had to be separated to prevent them fighting.

Germans Retreat Before Russians.

Austrians Drive from Przemyel.

LONDON, September 27.—(6-10 P. M.)—PETROGRAD.—It is officially stated that the Russians compelled the Germans to retreat at Druskeniki. The enemy started an artillery duel with the fortress of Ossowetz. The Russians occupied Demritsa. Large columns of Austrians, retiring from Przemyel, are leaving in trains and motor-cars. "We have been successful in the Carpathian mountains, taking guns and prisoners."

The Russians are pursuing the Austrians into Hungary.

Situation Improved on the Front.

ALLAHABAD, September 27.—The "Pioneer's" London correspondent cables that the position of the Russian front has greatly improved in the past forty-seven hours.

GREAT BRITAIN.

British Casualties.

A Further List.

LONDON, September 27.—The following list of casualties among officers has been issued:—

TELEGRAMS.

KILLED.—Second-Lieut. R. Benison, Connaughts; Lieut. L. Bernard, Sherwoods; Lieut. G. A. Birdwood, South Lancashires; Second-Lieut. E. Boyd, Northumberland Fusiliers; Second-Lieut. E. Cruikshank, Wiltshires; Second-Lieut. R. De Staepool, Connaughts; Lieut. W. Elliot, West Yorks; Capt. H. G. Elliot, Devonshires; Lieut. G. R. Fenton, Connaughts; Second-Lieut. J. A. Ferguson, Highland Light Infantry; Capt. M. Fisher, West Yorks; Capt. D. Gilkison, Scottish Rifles; Lieut. H. G. Gilmour, Worcesters; Capt. H. V. Hare, Durham Light Infantry; Second-Lieut. C. C. Harrison, Worcesters; Lieut. R. M. Henderson, Connaughts; Major A. F. Henderson 27th Light Cavalry; Lieut. C. Henry, Worcesters; Lieut. H. L. Hopkins, Army Medicals; Major A. Ingles, West Yorks; Second-Lieut. C. L. Mackenzie, Highland Light Infantry; Major D. A. Mander, Durhams; Lieut. P. M. Murray, Sherwoods; Lieut. F. O. Connell, Army Medicals; Captain H. C. Reynolds, Wiltshires; Second-Lieut. Stanuelli, Durhams; Lieut. M. Sweet-Escott, Liverpools; Second-Lieut. D. S. Wallace and Second-Lieut. E. G. Watson Officers' Training Corps; Captain R. Eveleigh, Oxford and Bucks.

DIED OF WOUNDS.—Second Lieut. A. Barrington-Kennett, Oxford and Bucks, and Major A. K. Robb, Durham Light Infantry.

INDIA.

Position Satisfactory.

Telegram to the Viceroy.

SIMLA, September 28.—The following is the Secretary of State's message to the Viceroy despatched at 11-30 last night:—The Press Bureau announces that the situation is satisfactory. The counter-attacks on the, British front were beaten back. The enemy lost heavily.

Bay Still Unsafe.

SIMLA, September 28.—The Bay of Bengal is reported to be still unsafe.

THE COLONIES.

Madame Melba's Concert.

£30 for a Farthing; 55 Guineas for a Japanese Flag.

LONDON, September 28.—(1-40 A. M.)—SYDNEY.—At a Patriotic concert arranged by Madame Melba, a sum of £1,890 sterling was realised. Madame Melba sold coins by auction, a farthing in one case fetching £30, and a Japanese flag fifty-five guineas.

UNITED STATES.

America's Red Cross Aid.

LONDON, September 27.—The United States' Red Cross Ship has arrived off London.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

BURMA.

Burma War Funds.

Local Needs and Imperial Needs.

RANGOON, September 28.—In connection with the public meeting held in the beginning of September, under the presidency of the Lieutenant-Governor, at which a large committee was appointed to collect subscriptions for the Imperial Indian Relief Fund, Sir Harvey Adamson has now received orders from the Viceroy to appoint a small committee whose duties will be to enquire into the cases of acute local distress among the poorer classes of the civil population, for whose relief, funds, to the extent of 25 percent. of those collected in Burma will be allotted. The balance of 75 per cent. will be remitted to the Central Committee, India. The Committee consists of the Lieutenant-Governor as President, Sir Charles Fox, Vice-President and seven members, two Honorary Treasurers and one Honorary Secretary.

Regarding the families of the British soldiers and the Indian Army, necessary funds will be provided by the Central Committee in India.

TELEGRAMS.

BOMBAY.

Miraj Railway Fire.

TRIAL OF THE DRIVER

Acquitted as Criminally not Responsible.

POONA, September 28.—The case in which an engine driver, Dhunjishaw Jamsetjee Panday, of the Madras and Southern Mahratta Railway is charged with endangering the safety of passengers travelling by his train on the 21st May last, when two passenger vehicles caught fire and one woman and her child were burnt to death, while two others received injuries through jumping off the train, was decided by Major Lyons, the Cantonment Magistrate, Belgaum. After going into the evidence at considerable length, the Magistrate came to the conclusion that the accused could not be held criminally responsible and he accordingly acquitted and discharged him.

UNITED PROVINCES.

Education of Moslems.

LUCKNOW, September 28.—At a meeting of the Benares Mussalmans in connection with the Government's Resolution on primary education gratitude was expressed to Sir James Meston who was described as a great benefactor to the cause of Moslem education. A Resolution was passed thanking His Honour for the active sympathy shown in accepting the patronship of the Provincial Mahomedan Educational Conference, the first session of which will be held at Etawah on the 18th October.

SOUTH INDIA.

Creating Panic in the City.

Culprit Arrested.

MADRAS, September 28,

Our readers will remember that the other day, the Commissioner of Police advertised in the local papers offering a reward of Rs. 100 to anyone who will give information which would lead to the arrest of a Eurasian lad who went round the city, cycling on Tuesday night last, stating that he was a Volunteer sent by the Government to warn the people to leave their homes, as there was to be a disturbance by the "Emden" the following night.

Again, on Saturday evening last, the same Eurasian lad was found going about the streets in Georgetown with a false report that the "Emden" was visiting Madras on Sunday night and would bombard Madras city. The people in the locality finding that this was a false and mischievous rumour, arrested the lad and handed him over to the Police attached to the C. Division. On enquires being made it was ascertained that the arrested Eurasian called himself Jaffrey, and that he was aged 20. He stated that he was employed in the Harbour Works and he was a Volunteer attached to the Madras Volunteer Corps.

Yesterday morning the accused was produced before the Commissioner of Police, who released him on bail, pending his trial for an offence under Section 110 of the City Police Act "as being hazardous to the public safety."

The Mysore Festivities.

Europeans Entertained.

MYSORE, September 28.—The European Durbar in connection with the Dusserah festivities at Mysore was held at the Palace last night and was witnessed by several thousand spectators. The Hon'ble the British Resident drove to the Palace in state under an escort provided by the Mysore Local Lancers and Household Troops and was received with full Military Honours. A Salute of 13 guns being furnished by the Fort battery both on arrival and departure. While in the Durbar Hall the guests were entertained to a series of acrobatic feats and wrestling bouts which took place in the courtyard below followed by a display of pyrotechnics. The function closed with the departure of the Resident and the presentation of guests to His Highness the Maharajah.

SIMLA.

Madras Survey Department.

SIMLA, September 28.—The Secretary of State has sanctioned the reorganisation of the Madras Survey De-

TELEGRAMS.

partment and the creation of six additional Assistant Directorships which will for the present be temporary appointments.

Postal Notice.

Name of the sender at the end of text when not in the code must be surname or if the sender wishes it can be his Christian surname. Telegrams with only the Christian name of sender at the end of text or words such as Mother, Father Etc, are inadmissible.

Montenegro notifies that private telegrams in secret language are not admitted. Telegrams are subject to delays and are only accepted at the risk of senders.

All India Weather.

SIMLA, September 28.—Rainfall has continued, but in diminished amounts, in northeast India and Burma. Thunder showers again occurred in the Peninsula. Conditions are slightly unsettled in the Arabian Sea, off the Bombay coast. Rainfall has been nearly general in Konkan and local in Assam, Bengal, Orissa, Madras Decan and north Madras coast. A few falls also have occurred in Burma, east of Central Provinces, Bombay Decan. South Hyderabad, Mysore and south-east Madras. The chief amounts are:—Victoria Point 2 inches, Cox's Bazar 1, Mymensingh 5, Dinajpur 2, False Point and Cuttack 1, Jagdalpur 1½ and Nellore 2.

FORECAST:—No great change.

Arabian Sea Report.

The mail steamer reports a rather weak monsoon with unsettled conditions near Bombay.

Japanese Casualties.

A Correction.

LONDON, September 28.—(4-45 P. M.)—TOKIO.—It is officially stated that Japanese casualties hitherto are three killed and twelve wounded. The previous figures of 312 casualties was due to mutilation in the telegram.

Enemy Hemmed in.

The Japanese have hemmed in the enemy within five miles of Tsingtau. During the battle yesterday three German warships bombarded our right wing until aeroplanes created a diversion.

German West Africa.

Surrenders to the Allies.

LONDON, September 28.—(5-35 P. M.)—The Press Bureau states that the naval forces in West Africa have secured an unconditional surrender of Duala, the capital of Cameroons and that Bona Beri, also surrendered to the Anglo-French force.

A French Communique.

Situation Unchanged.

LONDON, September 28.—(5-45 P. M.)—A Paris Communique states that no change has occurred in the general situation. A comparative calm prevails on part of front, nevertheless at certain points, notably between Aisne and Argonne the enemy made new violent attacks which have been repulsed.

ఆ హాస్య నము.
గుంటూరు నుండి వచ్చిన వార్త. ఎం. కలాశాల. ఆలోచననభయంను పొందినవల్ల, యున్న కొనబడును; ఇంతటినుండి ప్రతివత్సరమును జరిగించుచుండుటకు గాను "కలాశాలాదినసము" నొకదానిని నిర్ణయించుటకును, ఈ కలాశాలయందు జరిపి యున్న పూర్వపు విద్యార్థులు, 1914 సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 5 తేదీనాయంకాలము 6-30 గంటలకు సమావేశమగుదురు. ఈ కలాశాలయందు కలాశాల తరగతులలో గాని, కనీ సము 6 ఫారము తరగతిలో గాని యొక్క "తెరం" అయినను జరివియున్న వారందరు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు. రివరెండు జె. రాయప్పాచు ఎం. ఏ;

(పిన్సిపాలు.)

N. B:—గత నెలలోనే జరుపబడునట్లు తెల్లడి పరచబడియున్న సభ, జరిగియుండలేదు.

అలహాబాదు సెప్టెంబరు 27:— పయసర పత్రిక
 లంఘన వివేఖిః ఈ క్రిందిటెల్లి గ్రామును పంపివాడు:—
 లంఘన నగరములొనున్న డెయిలీ తెలి గ్రాపు పత్రికకు వచ్చిన
 తంతి వాక్తలలో నీ క్రిందివిషయమున్నది:— బీబీసు, ఫ్రెంచి
 పైనికులకు ఖయదీగచక్కైన షికజర్మను పైనికును ఈ మాట
 లనుచెప్పెను:— “ అవగరకును పక్షమున ప్రస్తుతపు సిర్తిగ
 తులలోమూడు నెలల వరకు వివిధముగు మార్పులేకంప చేయ
 గలము. ఇదిముట్టిడిగాని యుద్ధముకాదు ”.

పైతృననుసరె, ఆంట్టర్పును పట్టుకొనవలయు.

లండను సెప్టెంబరు 27:—ఎంతవనప్తమైననుసరె! ఎంత ప్రాణనప్తమైననుసరె, తెల్లయముదేశమునకు ప్రయత్నము రాజధానిగనున్న ఆంట్టర్పును పట్టుకొనవలసి జర్మనులు మహా ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు ఆంగ్ల పత్రికలు చెబుచున్నవి. జర్మనీవారు తెల్లయములోని పోనోల నుల బరువు గల గుండ్లను కొట్టుటకు వీలైనప్పుడెవ్వరంగులను గచ్చుదిమ్మలు కట్టి ఆమచ్చుచున్నారు. గచ్చుదిమ్మలు ఆరి ఫిరంగులు దిమ్మలపై ఆంట్టర్పును దిమ్మగట్టిపడుటకు కొంత వ్యవధికావలెను గదా! ఈ కారణమువలన జర్మనులు ఆలస్యము చేయుచున్నారు. జర్మనుల ప్రయత్నములను పాగనియ్యకుండుటకు తెల్లయనులు తగు ఏర్పాట్లు చేయుచున్నారు.

తెల్లయము.
అంట్టర్పులోని తెల్లయనులు.

జర్మనీవారినిదబడిరి.
లండను సెప్టెంబరు 28:—ఆంగ్లము శనివారము నాడు అంట్టర్పునందలి తెల్లయనులను యెర్పిరిక్కుగా జర్మనీవారివైది తీరముగదాదే జర్మనీవారిని వెనకకు దరిమి, అలావును స్వాధీనపరచుకొనిరి.
మాన్యు తగ్గునాట.
మాన్యు తగులవడుచుండెనని తెలియవచ్చుచున్నది.

విమానముల యుద్ధము
లండను సెప్టెంబరు 27:—తెల్లయను దేశమునందలి బ్రాసిల్నుగర సమీపమున జర్మను విమానము మీద తెల్లయను విమానమొకటి యుద్ధము జర్మను విమానము నెలవైదెను, విమానములోని వారు చనిపోయిరి. యంత్రము నునాతునకై వైదె.

ఆస్ట్రీయా
కటాంజ్ పై ఫిరంగులు కాల్పులు.

లండను సెప్టెంబరు 27:—ఆస్ట్రీయాదేశమునందు ఏడియాజ్ సమీపమున నున్న కటాంజ్ పట్టణముపై ఇంగ్లీషు ప్రైవేట్ యుద్ధనావలు ఇంకను ఫిరంగులను కాల్పుచునెయున్నది. కటాంజ్ పట్టణమున ప్రహేళిక కట్టి యున్న ఆస్ట్రీయాను పట్టణములమీద కూడ ఫిరంగులను కాల్పుచు.
వెలగోనాదీవిలో యుద్ధము గొట్టుకొని కలదు.
ఇంగ్లీషు ప్రైవేట్ యుద్ధనావలు ఈ కోటలోనున్న ఫిరంగులు, మొదలగు యుద్ధసామగ్రిని ధ్వంసము చేసినవి.

రుష్యా.
భరోకోటను రష్యనులు పట్టుకొనుట.

లండను సెప్టెంబరు 27:—భరోకోటను రష్యనులు పట్టుకొనెట్లు తెలియుచున్నది భరోకోటలోను దక్షిణమున 20 మైళ్లదూరములో లైలువేయిన నున్నది. దీనివలన భరోకోట ముజుల్మానుల సంబంధములేకుండ చేరుచేసి చేయబడినది. భరోకోట, ఆస్ట్రీయా హంగరీ సామ్రాజ్యములోని గ్రీషియా యందున్నది. భరోకోటకు యిరువంకలను తూర్పుభాగమున సానకుపట్టణమును, పడమటను, సాంబోరు పట్టణమునున్నవి. భరోకోట పట్టుకొనుట వలన వైరెండు పట్టణములతోను సంబంధముపోయినది.

ఆస్ట్రేలియా.
మేడం మెల్బోర్నగారి సభ.

లండను సెప్టెంబరు 28:—సిడ్నీ దేశపితాధ్యక్షుడు మేడం మెల్బోర్నగారి సభ సంగీతసభకు పా 1890 నుల సామ్యు చేసినది. మేడం మెల్బోర్నగారు నాణెములను వేలము చేసిరి. ఒకసమయమున నొక ఫాల్సెటోనుకు పా 30 నులు వచ్చెను. ఇంకొకప్పుడు జపానువారి పతాకమునకు 55 గినిలు వచ్చెను.

జపాను
యుద్ధము.

కప్టెన్ జపానీయులు.
టోక్యో సెప్టెంబరు 28:—చీనాదేశమునందలియా మారద్దబద్ధుక, జపానుసేవకు జపాను యుద్ధమునందు ఇప్పటికి ముగ్గురు జపాను సైనికులు చనిపోయిరి. 12 మందికి గాయములు కలిగినవి. 312 జపానీయులైనవారు తెల్లగ్రాము పంపబడినది. 312 గంభీరములను, ముగ్గురూమారేక పోవుటవలన 312 అని అనుకొనవలసి వచ్చినది. అదిపారపాటు.

జర్మనులను చిక్కులలో పెట్టుట.

టోక్యో సెప్టెంబరు 28:—సింగ్పూరు 5 మైళ్ల దూరమున జర్మనీ సైన్యమున, జపానువారు నాలుగు వయపులను చుట్టుకొని కదలనియ్యలేదు. నిక్కుయన్సులో మూడు జర్మను యుద్ధపు నావలు కదలేకుంపున జపాను సేనలమీద ఫిరంగులు కాల్పుచు. జపాను విమానములు వైరుండి జర్మను సేనలమీద బాంబులు వేయుటవలన జర్మనులు జపాను సేనవై ఫిరంగికాల్పుటమని విమానములను జపానుచెప్పువలసి వచ్చినది.

జపనలో
కలరా.

లండను సెప్టెంబరు 28:—కలరా వ్యాధ్యము జపానులో కొంత ప్రత్యేకముగా వ్యాధ్యముగా ఉన్నది. హంగరీలో స్థానించుచున్నారు.

ఆస్ట్రీయా జర్మనీ ఖైదీలుకొట్టుట.

లండను సెప్టెంబరు 28:—మాస్కోలోనున్న ఆస్ట్రీయా ఖైదీలును జర్మనీ ఖైదీలును వెకరితోనొకరు పోరాడకుండుటకు లావ వారిని వేరువేరువలసి వచ్చినదని వెల్లెగ్రాడునం దను కొనుచున్నారు.

దక్షిణహిందూస్తానము.

మైసూరు దసరావిందు.

మైసూరు సెప్టెంబరు 28:—దసరా యుత్సవము సం దర్శమున గడచినరాత్రి మహారాజుగారి సభమున విరోపి యనటకు విందుచేయబడినది. రాత్రి డెంటుగారు మైసూరు పై నిలవచే పరివేష్టించునగుచునరి. వీరు వచ్చినప్పుడును, వెల్లెనపుడును గౌరవాన్విత ఫిరంగులువేయబడినవి. కుస్తీలు, సామలునున్న గు విసోదములు జరిగినవి. విందునకు విచ్చేసిన వారిలో ప్రముఖులు మహారాజుగారితో పరిచయము గావించుట దిది. అంతటితో సభముగిసెను.

బొంబాయి
రైలు పెట్టెలకు నిప్పు ముట్టుకొనుట.

రైలు పెట్టెలకు నిప్పు ముట్టుకొనుట.

పూనా సెప్టెంబరు 28:—మేనెల 21 వ తేదిని చెప్పుతూ దక్షిణమహారాష్ట్ర రైలువేలో నుండిన మీ రజాప్రేమనును, మరియొక ప్రేమను మధ్యరెండు పెట్టెలకు నిప్పుముట్టుకొని ఒక స్త్రీయుగా మిడ్డయు కాలి చనిపోయిరి. మరియొక పదిమంది ప్రయాణికులు ప్రాణములు దక్కించుకొను తలపుతో క్రిందకుముకుకగా, చెబ్బులుతగిలినవి. దానిమీద రైలువేరయ్యెను ధంకమునకేటిపాయను యనునతనిని ప్రయాణికుల ప్రాణముల కపాతము కలిగించి నందునకై బొలారము కంటోన్మెంటు మేజిస్ట్రేటు మేజరు లయన్సుగారు విచారించి తీర్పుచెప్పిరి. మద్రాసులోని కాలాడని మేజిస్ట్రేటు గారు తలచి విడుదలచేసిరి.

లక్నో.
మహమ్మదీయ విద్య.

కాశీ మహమ్మదీయుల సభ.

లక్నో సెప్టెంబరు 28:—ప్రయ్యురీ విద్య విషయమై కొరతనమువారు ప్రకటించిన తీర్మానమును గురించి కాశీ లోని మహమ్మదీయులు సభచేసి, సర్ జేమ్స్ మెస్టరుగారికి కృతజ్ఞతను తెలిపివేయుచు, మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధి విషయమున మహాపకార మొనర్చిన వారని శ్లాఘించిరి. మొదటి పర్యాయము రాజధాని మహమ్మదీయ విద్యా సభ రాబోవు అక్టోబరు 18వ తేదిని ఇటాలియానందు జరుగును. మెస్టరుగారు దీనికి పోవకులుగ నుండుట కంగీకరించి తమ సానుభూతిని కనుపరచుచున్నందునకై వందనములు సమర్పించ తీర్మానించ బడినది.

సిమ్లా
యుద్ధ సమాచారములు.

సిమ్లా సెప్టెంబరు 28:—కడదిన రాత్రి హిందూదేశ వ్యవహార కార్యదర్శిగా రీక్రింబాగారు రాజ్యపరినిధిగారికి పంపించిరి:—యుద్ధసంగమునందు ఫిరంగులు తృప్తికరముగ నున్నవనియు, సేనాముఖమునందుండిన ఆంగ్లేయు సైనికులను ఎదిరించిన జర్మను సైనికులు వెనకకు గొట్టివేయ బడినదియు జర్మనులకు చాలనప్తము కలిగినదనియు వార్తాప్రకటనసంఘము వారు తెలియజేసి యున్నారు.

బంగారావారము.

సిమ్లా సెప్టెంబరు 28:—బంగారావార మింకను సురక్షిత ముగాలేదు.

బర్రా.
బర్మా యుద్ధసహాయనిధి.

రంగూను సెప్టెంబరు 28:—సెప్టెంబరు మాసారంభమున యుద్ధసహాయనిధికి చందా కనులు చేయుటకు లెప్టి నెంటు గవర్నరుగారి యాధిపత్యముక్రింద జరిగిన సభలో నొక గొప్పకమిటీ యేర్పాటు చేయబడిన బర్మాలోని ఆయా ప్రాంతముల జన సామాన్యము పొందుచు, సురక్షితములను విచారించి తెలియజేయుటకు 500 హార్వే ఆడుముసనులను కమిటీని ఏర్పాటుచేయుటకు రాజ్యపరినిధి గారి కున్నట్లు గారు తెలుపుచున్నారు. యుద్ధసహాయమును వారికి నిక్కడ వసూలయిన సామ్యుల్లో నూటికి పాతిక రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి తక్కిన సామ్యు సెంట్రలు కమిటీకి పంపబడును. ఈ కమిటీకి లెప్టి నెంటు గవర్నరు అధ్యక్షులుగను, సర్ చార్లసు ఫాస్ఫుగారు ఉపాధ్యక్షులు గను నుందురు. మరియొక ఏడుగురు సభ్యులును, ఇద్దరు గౌరవ కోశాధికారులును, ఒక గౌరవ కార్యదర్శియు నిందలో నుండురు. బ్రిటిషు సోల్దరుల యొక్కయు భారతీయ సైనికుల యొక్కయు కుటుంబముల సహాయమునకు సెంట్రలు కమిటీ వారు కావలసిన సామ్యును ఇచ్చెదరు.

స్థానియవార్తలు.

చెన్నైలో సర్వే కాఖ:—దీని పునర్నిర్మాణమునకు: స్టేటు సెక్రటరీగారు అంగీకరించినారు. ఇదివఱకును వారు గాక, మరియొక్కరు అసిస్టెంటు ఇంజనీరులు నియమింపబడుదురు. ప్రస్తుత మీ యుద్ధసహాయము రెంపొరకగా నుండును.

చెన్నైలో ఒక వైద్యశాల:—ఏడుగురు పరిచారికులు పీరివై నొక నాయకురాలును, ఏర్పాటు కాబడిరి. జనరల్ ఆస్పత్రిలో పనిచేయు 25 గురు డాక్టర్లుగాను ఒకలో పని చేయుదుమని దరఖాస్తులు పెట్టుకొనిరి. వీరిలో కావలసిన మనుష్యులను నిర్ణయించెదరు. ఆరురు అసిస్టెంటు స్వస్థులు కూడ గావలసి యున్నారు. ఇందు నిమిత్తమై వందలకొలది దరఖాస్తులు వచ్చినవి. ఇందు తగువారిని నిర్ణయించెదరు. డాక్టరు టి.కృష్ణమూర్తిగారు ఎమ్. బి., సి. ఎమ్. గారు బాక్టీరియా రిజిస్టరును డిజైన్ చేసి, డాక్టరు సి. రామమూర్తిగారు అసిస్టెంటు స్వస్థులుగను, నియమింపబడిరి.

కలనరము పుట్టించుట:—ఇరువది సంవత్సరములకుడు గల జగ్గే అను యువరేషియను వ్యవసాయు ఎండెను తిరిగి ఆది వారమునాటిరాత్రి మదరాసు వచ్చును. తిరిగి ఫిరంగులు కాల్పును. ఇండ్లు వాకిళ్లవదలి వెళ్లవలసినదని జార్జిటౌను పీఠులలో వైకిలుమీద వెల్లుమ కేకలుచేసి, జనులలో కలనరము కలిగించెను. వీనిని పట్టుకొని పోలీసువారికి ఒప్పగించు వారికి 100 రూపాయలు బహూదము ఇత్తుమని పోలీసు కమిషనరుగారు ప్రకటించిన సందర్భముననే వీధులలో చెప్పుచుండెను. జనులు వానిని పట్టుకొని పోలీసువారికి ఒప్పగించిరి. వానిని సోమ వారమునాడు ఉదయము కమిషనరుగారిఎదుట బెట్టిరి. కమిషనరుగారు వానిని బామీనుపై విడుదలచేసినారు. సిటీ పోలీసు ఆర్టు 110వ సెక్షన్ ప్రకారము వేరుము మోపబడి విచారణ జరుగును. జగ్గే తాను హార్బరులో నౌకరిగ నున్నాననియు, మదరాసు వాలంటీరు పటాలములో వాలంటీరుగ నున్నాననియు, చెప్పినాడు.

ఒకమరణము:—మదరాసు ఖిలులాజికల్ హైస్కూలు ప్రధాన సహాయోపాధ్యాయులుగానుండిన తీగవరపు యజ్ఞ నారాయణ బి.యె. యల్లి. గారు దసరా కలవలలో స్వగ్రామముకు వేంకటగిరియందు మరణించిరి విశుటంతయు వంతగా నున్నది. వీరు మిక్కిలి విద్యకుంటుంటున్నందున బాల్కమునుండి స్వాశ్రయాలయ్యె వృద్ధిచెచ్చిరి. ఇతరులను ప్రవేశపెట్టు మొదటితరగతి నుత్తీర్ణులై విద్యార్థి వేతనమువదలి, క్రైస్తవ కలాశాలావిద్యార్థియై ప్రాథమికకళాపాఠ్య (యఫ్ ఏ) మొదటి తరగతి నుత్తీర్ణులైరి. అపై, వారివిద్యాభ్యాసమునకు వలయు వసతులు, విద్యార్థి వేతనాదీకములవలన నున్నను, దారిద్ర్య పీడితులగు మాతాపితృల సుస్థితికిని, సోదర విద్యాభ్యాసము

రించిన గవర్నరు జనరలులలో
మొదటివాడు. ఆతడు ఇంగ్లీషు పు
నరిగదా, వానికి రాజకీయ సమా
విషయములను పత్రికా ముఖంబు
చోటగులకు గూడ ననుమతి యో
పైనికులకు బట్టాను ట్టింబు
గూర్చి దేశీయులొనిచ్చినా ?
ఏమముగారి క్రూ
న్నవి. కాన మరి ౪ ఏ
రలుగానుండగ వాని
పన మపుకొనిరి, 1st
చు న్యాయశాస్త్ర
ఆ సవరణ ము

ఒకమరణము:—మదరాసు శివులాజికల్ హోస్పిటలు
ప్రధాన సహాయోపాధ్యాయులుగానుండిన తీగవరపు యశ్వ
వారాయణ బి.యె. యల్ల, గారు దసరా సెలవులలో స్వగ్రామ-
ముగ వేంకటగిరియందు మగజించిరి విశటకెంతయు వంతగా
వన్నది. వీరు మిక్కిలి బీదకుంటుంటియు జన్మించి బాట్యమునుండి
స్వాశ్రయులయ్యె వృద్ధిచేచిరి. కలహనంబ్రవేశపరిక్ష
ముదటితరగతి ను తీర్చులై విద్యార్థి వేతనముపడసి, క్రైస్తవ
లాశాలావిద్యార్థియై ప్రాథమికకళాపీఠ్ము (యఫ్ ఏ) ముదటి
తరగతి ను తీర్చులైరి. ఆపై, వారివిద్యాభ్యాసమునకు వలయు వస
తులు, విద్యార్థి వేతనాదికములవలన నున్నను, దారిద్ర్య
బడితులగు మాతాపితృల సునితికిని, సోదర విద్యాభ్యాసము.

నకునై యువ్యమునం బ్రవేశించిరి. కొంతకాలము బందకు, ట్రైనింగునూర్చు లో నుపాధ్యాయులుగా నుండినపుడే గర్వ పేరులేకయే స్వయముగా బ్రవేశించిరి. కాలిదాస్యధికార యోగత్యా పేక్ష (వి. శా.) రచనకర్తగతి నుద్ధిస్తులై రి. సాహిత్యము, గణితము మున్నగును స్వవిద్యాభ్యాసమునందును సమానపాండిత్యము పాత ప్రాచీనశక్తి రూపం లి. ముందుకు వీరియందలి విశేషమైయుం డెను. వీరివగల ప్రఖ్యాత ప్రధానములయందు యిందొకసాధ్య యలకమించిచాలా భక్తిశాస్త్రములను పాతులై, శిష్యులతో కలసియుండిరి. మితభాషిత్యము, విప్రమభావము, త్యాగ శీలత, సత్యసంధత, కారుణ్యము, మున్నగు సుగుణములు వారికి నైసర్గికమైయుండెను. సంస్కృతాంధ్రము లందును జక్కని పాండిత్యముల వరిచిరిని యాంధ్రమున లలితముగా గవిత్వము నెప్పుడుండిరి. వీరు ముప్పదిసంవత్సరముల ప్రాయమునకు లోపలనే మృత్యుశేవతాధీనులై వీరి పోషణమందు వారెకాక తమవారిలో నిట్టివాడుండుటకై యుప్పొగు తెలుగాణ్యము వారందఱు వందరఁజేసిరి. ఆని యొక త్రైలింగ్యుడు వ్రాయు చున్నాడు.

యధ్యధి:—సామ్రాజ్య దేయ రక్షణనిధియొక్క చెన్నపురి బ్రాంచి జనరల్ కమిటీవారి సభయొకటి నేటిప్రా థ్వున 10 గంటలకు గవర్నరుగారి భవనమున జరిగినది. ఈరాజ ధానిలో యధ్యధిక్ష యుదారపూర్వకముగ చందాలనొసగిన వారికిని, ఈ నిధియొక్క యువ్యగీయులకును ముఖ్యముగా కార్యదర్శులకును, కోశాధికారికిని యధ్యధిక్ష పత్రికల కును, చందాలు వసూలుచేయుటచే నేసిన అమూల్య సహాయమునకు వందనము లొసగుచున్నామని ముంగగ నొకతీర్మా నముపాదించబడినది. ఇది జస్టిస్ వాలిస్ గారిచే నుపపాదించ బడినది. చెన్నపురి షేఫర్ గారు నెకండు చేసిరి. జస్టిస్ తయార్జిగారు సహాధ్య చేసిరి.

తరువాత వసూలయిన చందాలలో నూటికి 75 వంతులు నిష్ఠాలోని జనరల్ కమిటీవారికి పంపవలయునని హ్యూ ఫ్రెమర్ గారిక తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఇది ఆనీబిసెంటుమ్యగారిచే నెకండుచేయబడి, కస్తూరి రంగ అయ్యంగారివలన సహాధ్య చేయ బడినది. ఇది ముగిసిన పిమ్మట యధ్యధిక్ష చే నచ్చటచ్చట గట్ట ముల పాలగువారికి సహాయము నుపపాదించి వచ్చినచో, నిందు నివయమై ప్రభుత్వమువారికి లోక్సభ తగు చర్యజరుపుటకును, జనరల్ కమిటీవారికి పంపగా మిగులుధనము నట్టివారికి సహాయముచేయుటకును, నీదిగువ నుపపాదించబడిన వారికసభగా గూడవలయునని చర్చిగా లొకతీర్మానము నుపపాదించిరి. దీనిని రావుబాద్దరు బయ్యా నరసింహేశ్వరశర్మగారు నెకండు చేసిరి.

వైసిడెంటు:—చెన్నపురి గవర్నరుగారు; సెక్రటరీ:— సి. బి. కాటరల్ గారు; సభ్యులు:— షర్మిష్ఠా వాలిస్, సర్ చార్లెస్టన్ ట్రాట్టర్, ఎ. బట్టరవర్, షర్మ హ్యూ ఫ్రెమర్, ఎ. ఇ. లానెక్, జె. టి. రాజ్ నెక్ టి. తిచ్చిమండు రావుబాద్దరు డి. ఎ. శర్మ, ఖాన్ బహద్దూరు ఖుద్దూసుబాచాన్ సాహెబు గార్లు.

వైతిర్మానములు జరిగినపిమ్మట మన గవర్నరుగారు పెంట్లండు ప్రభువుగారు బంగారాభిషేపు వ్యాపారమును గురించియు ఎక్వైటలన్ లిగిల్ తేనెగోళమును గురించియు నుపసంహించి యభిప్రాయమొకటి. వారి యుప వ్యాసము నందలి ముఖ్యాంశములు సీనెట్రికలో వైదవపుట యందు ముద్రితమయియుండు ముఖవ్యాసమున సంఘటికరింప బడియున్నది.

వార్తాపత్రికలు.

(యన్-కే-రాట్టిపు)

ఆంగ్లేయుల ప్రభుత్వ మారంభమైన పిమ్మటనే వార్తా పత్రిక లారంభమైన వనవలెను. ఇట్లునుటవలన యీష్టు యిండియా కంపెనీవారు తలమెత్తకమునుపు పత్రికాప్రకట నమే లేదని తలంపరాదు. విరోధావర్తకసంఘము లేర్పడుటకు చాలకాలము క్రితమునండి వార్తాపత్రికలు ఆసియాఖండ నందుగలవు. అప్పడవి:—అట్లనలేసినక ఉత్తరములవలె నుండియుండెను. వెకింగు గెజెటు 12 శతాబ్దములనుండి ప్రక టింపబడుచున్నదని చీధావారు నమ్ముచున్నారు. భరతఖండము నందు మాత్రమే యాధారమేమియును కనబడదు. పరగళాల పాలకులను ప్రతిజిల్లాలో దొరతనమువారివలన నియమింపబడి యందు స్థానికోద్యోగులను ఆయాప్రదేశములలోని విషయ గులును ఉత్తరములలో వ్రాసి ప్రధాన ప్రభుత్వస్థానమున కంపు చుండిరి. క్రీస్తునకు పూర్వము 800 సంవత్సరములనుండియు

యీ పద్ధతి ఉత్తర హిందూస్థానమందంతటను కలదు. వీరు వ్రాయు వార్తలన్నియును, యథా గమ్యతేయని గ్రీకు దేశపు గాయవారియగు మెగస్తనీసు పాటలీపుత్ర రాజసామ్రాజ్య నడివెను. ప్రస్తుత చరిత్రకారు డాతని వాక్యములను చాలితరకు విశ్వసించుచున్నాడు. మధ్య యుగమునందు వార్తాలేఖక కాళ యొకటి విడువకుండ నుండె ను. మహమ్మదీయ ప్రభువు లాకాళ సభిస్తుద్ధిచేసిరి. వారు రెండువిధములగు లేఖలు వ్రాయుచుండిరి. ప్రత్యేకలేఖ, సా మాన్యలేఖ. ప్రత్యేకలేఖలను దొరతనమువారు తప్ప యితరులు చూడరాదు. సామాన్యలేఖ నందరుచూడవచ్చును. ప్రత్యేక లేఖకు వాకాయనియును సామాన్యలేఖకు అఖవారినియును పేరులుగలవు. ప్రత్యేక లేఖకు ప్రత్యేకోద్యోగులు వ్రాయుచుం డిరి. వానిని 'వాకానేగారను' నధికారి పరిశీలించుచుండెను. కివాజీ మరణము ధిల్లీ దొరతనమువారికి వార్తాలేఖములమున నే మొదట తెలియవచ్చినది. ఆంగ్లేయవర్తకులు బంగళములో నుండి తమకష్ట నిష్కరణల నట్టి లేఖల మూలముననే ధిల్లీ దొరతనమువారికి విన్నవించు కొనుచుండిరి. ఈ వ్రాత మూలక మగు వార్తాలేఖ ప్రకటనము 50 ఏండ్లక్రితము వరకును గూడ జరుగుచుండెను.

ప్రస్తుత మచ్చులో గవర్నరుగారు వ్రాతలన్న సపుటి లేఖలలోని వ్రాతలు చాలమోటుగానుండెడివనియును అట్టిలేఖ లనేక మనుదినమును ధిల్లీనుండి పోవుచుండెననియును 1833 వ సంవత్సరమున మెకాల్ వ్రాసియుండెను. 1819 - 50 సంవత్స రమున స్టీముగారయోధ్యలో నొనర్చిన గొప్పచుక్కేషణ సం దర్శమున గూడ వార్తాలేఖవ్యాపనమునకు మంచియుపయుక్త మగు సాధనమని కనిపెట్టెను. సిపాయిల తిరుగుబాటు వలనకలిగిన తొందర లడగువరకునుగూడ నాపద్ధతులుటలే యుండెను. ఈపద్ధతులన్నియును పూర్వకాలపు వార్తాప్రక టన పద్ధతులు.

ప్రస్తుతమున్న వార్తాపత్రికల పద్ధతులు ఇంగ్లీషు దొర తనమువారి ప్రభుత్వ మారంభమైన పిమ్మటనే ప్రారంభమై నవి. బంగళము నాంగ్లేయులు స్వాధీనము చేసికొనిన 25 ఏండ్లవరకును యింగ్లీషుపత్రికలేవియును తలచూపలేదు. ప్లాసీ యుద్ధము జరిగిన 15 సంవత్సరములకు విలియం బోల్టన్ ను నతడు కలకత్తాలో ముద్రాక్షరశాల నేర్పరప ప్రయ త్నించెను గాని అది కొద్దిసాగితము. అతడు దొర త నమువారికి వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించెనని యతనికి ప్రవాసశిక్ష విధించిరి. లండనునగరమందలి స్టేషనరీల సంఘములో నొక సభ్యుడును ముద్రాపకుడునగు జేమ్స్ అగ్జెండుచాలీ యను నతడు యీష్టు యిండియా కంపెనీవారితో ఇండియాకు వచ్చి యుండును. అతడే యిండియాలో మొదట నొకయింగ్లీషువా ర్తాపత్రికను ప్రకటించెననుట విశ్వసనీయును. అతడు 1780 వ సంవత్సరమున బెంగాలు రాజులను వేరికను ప్రకటించెను. ఆప త్రిక రాజకీయ వాణిజ్యవిషయములను చర్చించు నొకవార్తా పత్రికగా వెలువడెను. అతడు దొరతనమువారి గొప్పయు ద్యోగస్థులను యూరోపుదేశీయులనందరినిగూడ తనపత్రికలో పరిపాలించుచు వ్రాయసాగెను. గవర్నరుజనరలువారును హేస్టింగ్సును యింపేనుగూడ నాతడు చాలమాసింపెను. అట్టి మాషలులను తనభార్య వ్రాసినట్లతడు ప్రకటించుచుండు వాడు. అతడతి మోటుతనముగ వ్రాయుచుండెను. అతడు సోఫిస్టికల్ ఫ్రాన్సిసునకును నాదను హేస్టింగ్సునకును 1780 వ సంవత్సరమున అగ్జెండుచాలీ జరిగిన పోరునగూర్చి తనపత్రి కలో వ్రాసికేను తరుచుగా ఫ్రాన్సిసును గూర్చిమాత్ర మత డేవిషయమును వ్రాయుటలేదు.

ఆపత్రిక ప్రారంభింపబడిన కొన్ని నెలలకే దానిని టిటాలో పంపగూడదని దొరతనమువారు నిరోధించిరి. అందుచే వ్యాప్తి తగ్గిపోయినది. కొన్నిచోట్ల కతడు నాకరులచేత పత్రికలు కొంతకాలము పంపుచుండెను. 1781లో నతనినిగూడ వారను హేస్టింగ్సు దావాచేసెను. దానికీగాను గొప్ప మొత్తమును నుప్రమోకోట్టవారు ధరావతు కట్టుమనిరి. అతడటుల చెల్లించ లేక పోవుటచే నతని జైలులోనుండి. చాలకాలముం దుండియే పత్రిక నడిపించువలెనని అతడు పెక్కుపాట్లుపడెను. కాని అతనికి నీచదశ పట్టి, అతడు వాగ్దత్యమున నిరుపేద సితి లో కలకత్తాలోనేయుండి వారను హేస్టింగ్సును ప్రార్థించు యు నుత్తరములు వ్రాయుచుండెను గాని అందువలన నేమి లాభము కలిగెనో వివరింపబడియుండలేదు. బెంగాలు రాజులు పుట్టినపుడే యిండియా గెజెటుగూడ పుట్టినది. 10 ఏండ్లలో కలకత్తాలో 5-6 పత్రికలు ప్రారంభింపబడినవి గాని అన్ని యును ఇంగ్లీషుభాషలోనే వ్రాయబడుచుండెను. 1816-వ సంవత్సరము వరకును దేశభాషలో వ్రాయబడుపత్రిక లేవియు వెలువడ నేలేదు. పశ్చిమ సముద్రతీరమున 1789లో బొంబాయి పోర్టు మొదటి పత్రికగా బయలుదేరినది.

1791 లో బొంబాయి గెజెటు ప్రారంభమైనది. 1792 లో ఆరెండు పత్రికలును సమ్మేళనమైవి. 1914 వ వావి వేయబడి బొంబాయి గెజెటుపత్రికవేరు. ఇది యిటీవల బయ లుదేరినది. అప్పుడు పత్రికాప్రకటనము చాల కష్టముగానుం డెను. దొరతనమువారి కేమాత్రము వ్యతిరేకమనితోచిన వ్రాత వ్రాసికను పత్రికాధిపతిని యూరోపునకు వెంటనే పంపించి వేయబడుచుండు. 1799 వ సంవత్సరము వరకును పత్రికల మీద సమానముగు తనిఖీయాలము లేకుండెను. అప్పుడు మార్క్సిస్టును వెలస్టీగా రావిషయమును సవరింప బూసెను. గవర్నరు జనరలు చెన్నపురిలో ఫోర్టుసెంటుబార్బిలో నుండెను కమాండరికొఫ్ సర్ అల్బాడుక్లార్కు ఆయన స్థానమున కలకత్తాలో పనిచూచుచుండెను. "ఇండిగోజులలో నేనుపత్రి కాధిపతులు గమనించవలసిన విషయలు వ్రాసిపంపెదను. నీవీ లోపల చెడ్డవ్రాతలు వ్రాయు పత్రికాధిపతులను పట్టి స్వదేశ మునకు పంపివేయుచు వారిపత్రికల నడచివేయుచుండు"మని మార్క్సిస్టానికి వ్రాసెను. గవర్నరు మెంటు నెక్రటరీగారి అతని ప్రతినిధిగారి ప్రకటింపబడవలసిన విషయము నామోదించువర కును ప్రకటింపగూడదు. అట్లు ప్రకటించినవారికి వెంటనే ప్రవాసశిక్ష విధింపబడునని మార్క్సిస్టును వెలస్టీ చట్టమునెన్నచె చను. కంపెనీ డైరెక్టర్లకు పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును మొదటి నుండివివరవరకు ననిష్ఠమేగాన వారాతనిచట్టము నంగీకరించిరి.

ఈపత్రికలు వాచ్చియుమునకును ప్రయత్నముగూడ నిరుప యోగములు. వ్యాపారులకుగూడ వీనివలన లాభముండుట సంజహమే. మరి యెట్టియచితముగు వ్యాపారమునకును పనికి రానివారును. జీవనాధారములేని సోమరులునకు కొద్దిమంది యూరోపు దేశీయులకుమాత్రమే వీనివలన నుపయోగము కలు గుచున్నదని ఆయన డైరెక్టరులకు వ్రాసెను. అప్పటికి హిందూ దేశమున పరాసులు మొదలగు విదేశీయుల పరిపాలనముగూడ నింకనుండుటచేతను, వారిలో నాంగ్లేయులకు యుద్ధములు జరుగుచుండుటచేతను తమ నా కా ప దా తి సైన్యము ల రాకపోకల రహస్యములు వెల్లడింపకుండ బ్రిటిషు దొరతనము వారు జాగరూకతతో నాగెను. వారటాచూచుట తప్పనిది.

19 వ శతాబ్దమున వార్తాపత్రికల సంఖ్య హెచ్చైన కొలదిని దొరతనమువారు ప్రజాభిప్రాయమును శ్రద్ధతో గమ నింపసాగిరి. కొత్తకొత్త లేఖలు బయలుదేరిరి. వారిలో త్రైస్తవమతభేదములను సహాధ్యాయులును ముఖ్యముగా నుండిరి. 1818 వ సంవత్సరమందలి చార్టరు చట్టముననుసరించి వారు పనిచేయసాగిరి. భరతఖండమునన్ను ఆంగ్లేయులు పరి పాలనాపద్ధతికి వ్యతిరేకముగ నుండిరి. ఈ గొడవలకుండ ఆంగ్లేయభాష నేర్చిన భారతీయులుగూడ పత్రికలులలో చేరుట కవకాశముగలదని ప్రభుత్వమువారు తలంచుచుండిరి. ఆషమయమున కాశీ, మద్రాసును, వాడ్లకు క్రీస్తుమతభేదములు, వారిపాతకాలలో నేర్పుపద్ధతులు దొరతనము వారికి కొంత సంజహమును కలిగించువలెగానుండెను. ప్రకటించు గ్రంథ ములు నిదానముతో ప్రకటించుచుండవలెనని 1811 వ లార్డుమిం ట్రీగిరంపురు మిషనరీలకు వ్రాసిరి. వారందుల కంగీకరించిరి. మార్క్సిస్టుఅఫ్ హేస్టింగ్సుగారి పరిపాలనమున నీతనిభీమరిం తకనకమైనది. అన్ని కాగితములును దొరతనమువారు చూచి యామోదించినగాని ముద్రింపగూడదని 1818 లో మరల విధుల నేర్పరచిరి. వెలస్టీ మొదలు అంహరెట్టువరకును గల గవర్నరు జనరలు లందరును పత్రికా స్వతంత్ర్యమునకు వ్యతిరేకముగనే యుండిరి. ప్రజాపాక్షికు (లిబరల్స్) లకు గొప్పవాదందరును గూడ నిట్టి యభిప్రాయమునే కలిగియుండిరి. పత్రికానిరోధ ముండినగాని పరిపాలన ముఖ్యముగ జరుగ ననకాశములేదని యును చూచు పరిపాలనమునకు ప్రజలనగూడ నిపాయిల వలన నపాయము కలుగవచ్చుననియును 1822 వ సంవత్సరమున సర్ థామసు మన్రోగారు చెన్నరాజధానికి చెప్పియున్నారు. ప్రజలకు మనయముగ పత్రికాస్వతంత్ర్యమువలన నశించునని యాత దొరతనమువారి చర్యలను వి రించిన గవర్నరు జనరలులలో మొదటివాడు. అతడు ఇంగ్లీషు పు సరిగదా, వానికి రాజకీయ సమా విషయములను పత్రికా ముఖంబ ద్యోగులకు గూడ ననుమతి యై వైనికులకు బట్టెను లెగ్గించా గూర్చి దేశీయులొనర్చిన విషయముగారి క్రా స్నవి. కాన మర 5 ఏ రలుగానుండగ వాని పన మపుకొనిరి, 1st చు వ్యాయకాగ్ర ఆ సవరణ మ

లక్ష్మీంబర రాష్ట్ర

లక్ష్మీంబర, ప్రాచీన ప్రజలకు తెలియమునకును మధ్యకాలము నాక చిన్న రాష్ట్రము. వీరితోపాటు యుద్ధముతో నేర్పడుచు సంబంధములేక పోయినను, దీనినంటి తప్పించుకొనకుండు యితర ప్రజలను. ఆ నేక పాత్రల వలన లోకమునందలి కేవలములలో లక్ష్మీంబర అస్తిత్వము మైనది. దీని వైశాల్యము పేరుమోస్తే సెప్పుచుంటారు. జనసంఖ్య కెందులకు లక్షలుండవచ్చును. యుద్ధముతో సంబంధముగల నేరలు తమ చేతులుగంటి పోకుండు నిగోధించుటకు వీరికి శక్తి లేదు. వీరి సేనాంధరము 145 పోలీసు ధిటులను, 150 కాల్పులనును ముగ్రహించుచున్నది.

ప్రతి పరిపాలన యందున్న రాష్ట్రములు, విరోధాలతో రెండు మాత్రము కలవు. ఇందులో హిందూ కేంద్రపాలన లక్ష్మీంబర, ఈ రెండవ కేంద్రపాలనలు చాలచిన్నది. 1912 సం॥ వర్షములో మార్చి పరిపాలన నాగపర్వము నహించెను. అప్పటికి మేము దాదాపు పరమేమిది సంవత్సరముల కయ్యుంటున్నామనకును చిన్న ప్రజలు చాలగ్రంథీకమైన స్వభావము గలది. ఈమెను కొంతకాలము విశ్రాంతి మహారాష్ట్రలో బోల్చుచున్నాను. ఈ యమ్మ 18-వ యేట రాజ్యాధిపత్యము వహించినది. అది యమ్మ 18-వ యేట మృత్యువలననే ను, సింహాసనము నుండి తొలగిపోయి యమ్మ 18-వ యేట తొలియాయన, గాంధీయమును వచ్చెను. విశ్రాంతి మరణించిన తర్వాత లక్ష్మీంబర రాజ్యసంబంధము కొంతమంది 2 మాత్రాధిపత్యములతో నెరవేరుచున్నది. రాజ్య పరిపాలన నీమె పాగుగ వహించినది. స్వయముగ విచారించక యే వ్యవహారమును పరిష్కరింపదు. ఈమె యంతచిన్న ప్రజలు, దాక్తురు యీమె గాంధీయరాజ్య రాజ్యపరిపాలనను చక్కగా నభ్యసించినది. ఈమెతో సంభాషించు నకాశము గలవా రందఱు నీమె రాజనీతి నిపుణులను, అంతర్జాతీయ వ్యవహార విశేషము నాభ్యసించుచున్నామనకు.

ఇదియట్లుండ నీయమ్మ రాజ్యమునందలి వీరవారియొక్క కేవలములను లెచుచు పరిపాలించుచుంటును. ఈమె దాకర్మములు ప్రసిద్ధములు. ఆమె గవ్వపడునగాని తన ప్రజలు కన్న పడుటయందీమె కేవలము యిచ్చునులేదు. ప్రభుత్వమునుండి యీమెకు సంకల్పమును 50,000 రూపాయలు స్వంత ధనములతో కలపెడును. ఇది గాక పూర్వము ప్రాచీన యిచ్చిన 15 కోట్ల రూపాయలు గలవు. ఈ ప్రభుత్వములందు అప్రీయూ హంతరి, జ్యూరీలలో మంచిరకాలవైన వెల్లుబడి వెల్లుబడినది. లక్ష్మీంబర శాసనసభ సంకల్పమునకు నాలుగు నెలలు మాత్రము సమావేశమగును. పరిపాలనయంతయు నియమించుకొనినా లేక ప్రజలయందే యున్నది. ఈయమ్మ కింకను వివాహము కాలేదు. చాలమంది వెంటిమారుల నీ సందర్భమున జెప్పుచున్నారు. ఇందు మహాత్మి చక్రవర్తి గారి కుమారులలోను నొకమారులు. కాని, కిరీయాంధరిలోను జన్మించిన కన్యకాగారి కొడుకులలో నొక్కడైన నీమెకు చాలా ప్రేమయున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. తుదకవరీని చేసికొననో తెలియదు.

అర్థశాస్త్రమా? వాణిజ్యమా?

IV
కొ. కుమారస్వామిశాస్త్రి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—
రెడ్డిగారు నిరూపణాధారమున దక్క, తక్కువ గ్రంథమునందలియు వాడుకయును అర్థ శాస్త్రమునకు మల్యముగా నున్నట్లును సామలమునై కుతాచార్యుడు “ద్రవ్యము” య. ఇప్పటివారమై నాలుగుదశలుండలి గాంచుచుండు మనము కుతాచార్యులవారి శాస్త్రీకరణమును మహాభూతుడు అమర మేరునియొద్ద కిందట ఎకనామిక్సును పండు చేల సమర్థములనాచే ఆశా ని నామముగా పాశ్చాత్యుల లభ్య అధికారమిచ్చినాడు. ఆతడు “సింహాయెడల మనము కృతజ్ఞులవారు నూచించినవీరిని ముగ్ధముగ గ్రహించిరిగాని దేగా ‘అర్థము’ అన యున్నట్లు తోచుచున్నాము. కొరవడినది ఈ భారతాధిగ్రంథ మ్నాను. మనపు ప్రసిద్ధాశ్రమ

యాధీశ్వరులున్నది. ఇందు కెన్ని ప్రమాణములు గావలయునన్నను చూడగలము. మేము ఇదివరలో చూసినవిగాక (1) పరవస్తు రంగాచార్యులవారి నిర్ణయము. (2) విశ్వానాథశర్మకృత మగు మితాక్షరీయందలి “రాజనీతితత్వమునకు శాస్త్రము” అను పదము (3) “అర్థ శాస్త్రము భూమిభూదేశ ప్రాపతి శాస్త్రము నీతిశాస్త్రము, ఆభిచారాది కర్మ ప్రతిపాదక శాస్త్రము” అను శబ్దము మహాభిధానము ప్రాసినదియు (4) “అస్మిత్తుకీ దండ నీతి తర్కవిద్యా శాస్త్రము.” అను అమరసింహాని పదనమును గమనింపదగినవి. రెడ్డిగారు తమ అర్థ శాస్త్రమును ప్రకటించు నిమిషమువరకును అర్థ శాస్త్రమునకు ఎకనామిక్సు అను పదముతో తుల్యముగ నున్న ఏ గ్రంథమునందును లేదు లేదు అని ఘంటాపథముగ జెప్పుచున్నాము. వీరికల్పన నవీనముగను పూర్వచార్యులవారొకములకు వివరితముగను నున్నది. అర్థమునుపదమున కెన్నయ్యములున్న నన్ని శాస్త్రములు వ్రాసి ఒక్కొక్కదానిని యర్థ శాస్త్రమునట బాగుగనె?

రెడ్డిగారు అర్థము విత్తము (రైలు) అను నర్థముననే చాణక్యవి గ్రంథములందలి ‘అర్థము’ను గ్రహించినట్లును నొచుచున్నది. ఎట్లన—రెడ్డిగారి గ్రంథము మొదటి సంపుటము కిరిక...14 పుటయందు:—

“మహాభక్త శాస్త్రములలో ధర్మమంత మున్నయో అర్థ శాస్త్రములలో నర్థతత్వవిచారణయంత మున్నది!! యనినపాప మెవరికిరావోదు! అనున నర్థశబ్దవిచారణ లేకున్నను.... వర్తకములు, కల్పములు, వ్యావహారిక శాసనములు రాజులు ప్రజలనొకటి ద్రవ్యముచూచుకొను పద్ధతులు.....గలవు” 68 వ పుటయందు. అర్థ శాస్త్రములలోని ముఖ్యభాగము లేవనగా ఉత్పత్తి భజనము వినియము వినియోగము (వాంఛాకాంక్ష మెందులానిదో తెలియలేదు) ఇవిగాక రాజులు పన్నులు విధించు క్రిమము (టాక్సేషన్) కేంద్రము (ఫీనాన్స్) ఇత్యాదివిషయము లుండెను భాగమొందుగలదు. దీనినే రాష్ట్రీయాధి శాస్త్రముని కొందరుందురు. ప్రాచీననీతి శాస్త్రములందెల్ల కిరీయముభ్యాశము.” అనియున్నది. వైకజేష్విన “దోషిడి” ఇదియేయని గ్రహింపవలయును.

(1) అర్థ శాస్త్రములలో నర్థతత్వ విచారణము నున్నయట! వీరికింక భంగపాటుల గలిగినది? వీరు వీరికయందు నిర్దేశించిన అర్థ శాస్త్రకర్తలగు చాణక్యకు కామందకు మొదలగువారు తమ శాస్త్రములను గావలసిన “యర్థముల” చక్కగ నెఱింగి వానితత్వమును సమగ్రముగ విచారించి యున్నారు. చాణక్యని మతమున నున్న నీమె అర్థ శాస్త్రముననేమో చూడుడు. శాస్త్ర శాస్త్రములవారు ప్రచురించిన అర్థ శాస్త్రము 424 పుటయందు “మను మన్వితాం వృత్తిభిః మనవ్యకతి భూమిభ్యః, తస్యాః పృథివ్యా లాభవాలనో పాయః శాస్త్రమునా శాస్త్రమితి” తత్ వ్యాప్తింశస్య యుక్తియుక్తం.....”

అనినర్థవచనము. ప్రతిమాటయు గమనింపవలయునని ప్రార్థన. గ్రంథాంతర్గతములందు “అపాస్తాపాలనే చోక్తంతా కస్యాస్య పరస్యచ” గ్రంథము ఆదివాక్యము.

పృథివ్యాలాభే పాలనేచ యావంశ్యధ శాస్త్రాశి పూర్వాచార్యైః ప్రసాపితాని ప్రాచీనాని సంప్రదృష్టికం అర్థ శాస్త్రం కృతం.....” ఇక అర్థ శాస్త్రమున దగిననీతియు నామాంతరముగల మగదా, దానింబడియేమైన చెప్పకవారాయనెన.

యాయా దండనీత్యాం । అనియును.

అస్మిత్తుకీ ప్రయావానాం దొగ కేవలసాధనోదండం తస్యనీర్దండనీతిః । అభిభావాత్, లభ్యపరితణి, కక్షిత విశ్వానీ కృద్ధస్య తీక్షణప్రతి పాదనీచ అనియును వ్రాసి యున్నారు.

(2) కామందకుడు తన యర్థ శాస్త్రమునందు. “దమోదండ ఇతిభ్యాః తాత్ స్థాల్ దండోపహి పతిః తస్యనీర్దండనీతిః నయాన్వీతిరుచ్యతే” అని దండ నీతి నిర్వచించినాడు.

(3) మరొకచాచార్యుడు. “శృతిస్మృత్య విరోధేన రాజ్యవైదికానం సుయు క్యాన్తాన్త సంయత్ర వ్యాధిశాస్త్రం తిరుచ్యతే” అనియర్థ శాస్త్రమును నిర్వచించి యున్నాడు.

ఈ నిర్వచనముల ననుసరించి అర్థతత్వవిచార మెంత చక్కగ పూర్వకాలపు అర్థ శాస్త్రము లందు చేయబడినదో ఒకపరి యాగ్రంథముల చూచి భాగగదెలియును. గ్రంథ కర్తలయొక్క ఆశ్రయమేదా సంపత్తి ఆశ్చర్యముగలిగి

చును. ఇట్లుండ పూర్వపు అర్థ శాస్త్రములలో అర్థవిచారము లేదని రెడ్డి గారే ల చెప్పిరి? తాము చేసిన అర్థ (ధన-వైదు) విచారము లేదనియా? వారు చేయవలసిన అర్థ (మనుష్యకతిభూమి కల్పాభిపాలనములు) విచారణలేదనియా? పూర్వపులెంత బుద్ధిహీనులైనను అర్థ శాస్త్రమున నర్థ విచారముచేయక మరేయేమి చేతురు!

(2). రాజులు ప్రజలనొకటి మొదలగునవి (టాక్సేషన్, ఫీనాన్స్ పూర్వము తమ అర్థ (రాజనీతి) శాస్త్రము లందు ఒక యంశముగా గ్రహించిరిగాని ఎకనామిక్సు (వాస్తవ) యందు జేర్చినవారుగా “ఫీనాన్స్ ఎండ్ ఎకనామిక్ రెన్యూ రేషన్ టెక్నిక్ విలిన్ పోలిట్ కన్” అని పూర్వపుల వారా శాస్త్రముంగూర్చి వ్రాయుచు నయస్వాల్ ఎం.ఎ. గారు ముద్రన్ రెవ్యూ 1913 నవంబరు 514 పేజీయందు వ్రాసి యున్నారు. రెడ్డిగారి మతము ప్రకారము “టాక్సేషన్ ఫీనాన్సులు” అర్థ (ధన) శాస్త్రము అనగా ఎకనామిక్సుయందు జేరుచున్నవి. ఈయంశ మొక్కటియే పూర్వపు అర్థ శాస్త్ర (రాజనీతి) ములందున్నది. అని రెడ్డిగారు చెప్పిరి. తమ నవీన శాస్త్రము నకును పూర్వపు శాస్త్రమునకును గల నామ సామ్యముచే విషయ సామ్యము అర్థ సామ్యము గ్రహించి, “పూర్వపు అర్థ శాస్త్రములు అనగా వీరమహాన్న ప్రకారము ఎకనామిక్సు ధన శాస్త్రములు వ్రాసియు, వీరి గ్రంథమున నొక్క యంశము మాత్రమేన పన్నులు వస్తే రాలుమాత్రము గర్హించి, తక్కినయంశములగు అర్థ (ధన) తత్వవిచారము వస్తే రాలు చేసినవారు గారు”ని చెప్పుచున్నారు.

అర్థ శాస్త్రమున్న రాజనీతియని వీరంగీకరించియున్న అగ్రంథములందు అర్థ (వైదు-ధన) తత్వవిచారములేదని దోషా నోపణము చేయుదురా? రాజనీతి (పాలిటిక్సు) యందు అర్థ (వైదు) తత్వవిచారముండునా?

[ఒక్క శుక్రాచార్యకమాత్రము (చాణక్యగ్రంథములకంటే పేలగు గ్రంథముయ్యను రెడ్డిగారి గ్రంథవీరికయందు శుక్రనీతి నూచింపబడినదిగాదు) అన్ని శాస్త్రములను వారా శాస్త్రము (ఎకనామిక్) సమావదనీతిలో జేర్చును. “దండ నీతి లేకావిద్యా ఇత్యేకసాః తస్యాంహి సర్వవిద్యారంభాం ప్రతిపద్యాతి” అని చాణక్యకు వ్రాసియున్నాడు. వారా శాస్త్రము ప్రశంసించువానికి ధన (రెడ్డిగారి అర్థ) నిరూపణము నేయుట విధిగదా? అర్థవిచారము శుక్రకు తన గ్రంథమున ధన (వైదు) తత్వవిచారము, మూల్యలక్షణము ద్రవ్య (ధన) స్వరూపము. గిరాకి వస్తే రాలు యథాశక్తి చచ్చించియే యున్నాడు. ఈసంగతి మున్నే చూపియున్నాము.]

పూర్వగ్రంథపుల ప్రపంచమునందంతటను మొదట శాస్త్రములు వ్రాయుటకు బూనినవారు. నిరుక్తముయొక్క ప్రభావము నెరింగినవారు. వారిగ్రంథముల నప్పట్లు, శాస్త్ర దృష్టి సంబంధముగ నెఱిగియును, ఆభిప్రాయ సుఖత్యమును వాక్యాటవమును, భాషాశక్తియు, పరిభాషాసంపత్తును నమే యములు. వారి గ్రంథము అగ్రగణ్యమనదగు చాణక్యకు, “సుచకురునా, నాలుగు వేదముల నొక్క వేదముగా జని వివవాహన,

“యస్యాభిచారకశ్రేణి కజ్జలవతేజసః పసాతములః శ్రీమాత్ సుసగ్ధానందపర్యః ఏకాక్షిమంత్రి శక్త్యాః శక్త్యాశక్తికధాపయః అ. శక్త్యవంశరాయ చంద్రగుప్తాయ మేరిసిం” అని పేరుబొందినవాడును, అర్థ శాస్త్రమునందీ యసం బద్ధములగు విషయములం గ్రాచి శుద్ధగాజనీతిగ జేర్చినవాడును, పూర్వచార్యులమతముల నూగబోల్చ “ఇతికాటిల్యః” అని ఖండించినవాడును, భగవద్గీతానునందలి విషయము నెఱుంగకయు అద్దాని తర్జును చచ్చింపవలయు నుండునా? ఎంతసాగానము! ఎంత యశ్వరము! అలంకార శాస్త్రమున ఉత్సవ విగ్రహముల కలంకారముజేయు పద్ధతులు లేవని దానిం నూపించుచేటివ్యాయుమ?

పోస్తలు నోటీసు.
తెల్లిగ్రాము సంపదలచిశాసన తమపేరు ‘కోడు’ మాటలలో లేనప్పడు, యింటిపేరుతో, సహా వ్రాయవలయును! ‘కోడు’ మాటలలో వ్రాయుచేరుగాని, ఇంటిపేరుతో సహా వ్రాయు పేరుగానిలేని తెల్లిగ్రామును పుచ్చుకొనబడవు. సాంకేతిక పదములతోపంపు ప్రయత్నము తెల్లిగ్రామములు పుచ్చుకొనబడవని ముందే గ్రహ్య తెలియజేయుచున్నారు. ఇందువలన తెల్లిగ్రాములు వెల్లుబాటు నాలస్యమగును. వీని టికికి అంగీకరించి వారిపే పుచ్చుకొనబడును.

నోటీసు.

కొందఱు విలేఖకులుకాగితము రెండు ప్రక్కలును జీలుగూవ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుగాని విరళముగా కాగితమునకు ఒక నైపుననే వ్రాసి పంపుదుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ప. సం.]

వారపత్రిక

చందాదారుల కెప్పటివలె రూ. 2-8-0

ఈపత్రికయొక్క యుపయోగము చదివిన వారలకు దెలిసియే యున్నది.

ఇంతవరకు నీపత్రిక సంగతి నెరుగని దేశభాషాభిమానుల నందఱనునమూనా పత్రికను దెప్పించవేడుచున్నాము.

తెలుగు పత్రికల యందెల్లను నెక్కువ వ్యాపకముగల వార్తాపత్రిక.

భూలోక వార్తలను వ్యవహారములను దెలిసుకొనుట కిది తగిన పత్రిక.

దినపత్రిక యిక్కరలేని వారలకు వారపత్రిక పంపబడుచుండును.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,
పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

మోహిని తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెదడుకు చలువజేయును.
కండ్లకు చలువజేయును.
కెండుకలు మెరుగును.
కెండుకలు రాలకుండును.
కెండుకలు నునుపుజేరును.
మకోహరముగా నుండును.
మహాసన గలిగి యుండును.
వేలకు వేలు
సీసాలు విక్రయము.

ఇది మనోహరమము జేయు విద్యోగ్యులు, స్త్రీదగ్గు, ఉద్యోగ్యులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, నిశ్శాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహలాస్యములకు ప్రాపక కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు.

జ్వరహరి.

సీసా 1-కి వెల రూ. 0-12-0

జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్తగతిభేదమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, గాలి, స్థలపుచూపువలనను దేహమునకు గాని నలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు పూటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలిపురాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదినముల సేవించిన శరీరము యధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

గ్రహచిమూత్రలు.

20 మాత్రల డబ్బీ 14 రు 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బకవిరేచనములు, జగటవిరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు మొదలగునవి ఈ మూత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే పారిపోవును. వీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.
9. జహంగీరుగిరి, మద్రాసు.

తేలు మందు.

వెల సీసా 1-కి 0-8-0, వి. పి. సహా 0-12-0.

తెలుకాటువలన అపాయములేకు గాని విశేష బాధగలదు. విషము నెత్తురులో తేలుకాటున ప్రవేశించదు. బాధనరములవెంట పెద్దనరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును మొద్దగునటుల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈద్రావకము ననేకులు పరీక్షించిరి. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను రబ్బరు బిరడాగల సీసాలో ముందు పోయబడినది. కుట్టినచోట కొంచెము ముగుబోసిన బాధమందును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

కఫహరి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. 1. శ్లేత్తము వలన ఏర్పడుదగ్గు, 2. శీతకాలమున బలము దగ్గు, 3. శ్వాసకోశముల సూక్ష్మనాళములందు ఏర్పడుదగ్గు, 4. ఉబ్బనము, 5. శ్చయదగ్గు దగ్గుకు సేవించవలసిన మందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస పిల్లి కూలేలు ఎగిర్చి ఆయాసము మొదలగు కఫరోగములు శ్వాసకోశముల సూక్ష్మనాళములందు ఏర్పడు బాగుపులునువాయవు త్వరలో ప్రాణవాయువునకు మారనందున కలుగును. కఫరోగములు మేహకారకమునబట్టి శరీరమున బలహీనత తోచి దీనికొలది వృద్ధిజేయును. దగ్గుగ్రాహకము దీని వెంటచుండుకొనుటచుంచిది.

కఫహరి మూత్రము.

ఈ మూత్రము సమూహ విరేచయజేయదగ్గు, ఉబ్బనము, కాసహీన శ్లేత్తజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల్ల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట మంచిది. డబ్బీ 1-కి 0-8-0.

కలరామూత్రము.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-5-0.

కలరాజ్వరములనే బీజవిధమైన అంటుబాధగలుగు. ఇది గాలియందు నీటియందును చూచుచున్నచో విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

వజ్రగుళికలు.

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు, నరకుటుత్తమును కారణములు. రక్తపుష్టి పంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాధియేమనునలనను, జీతేంద్రియత్వమువలనను గలుగును. న్యభిచారము, సుఖరోగములు, దూరభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును. దీనివలన శుక్లవర్ణము, స్థలము, శక్తిహీనుండుట, అగ్నిమాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును. వైజయ్యులకు వజ్రగుళికలు సజ్జాయుధమువంటివి.

కుష్టుకుతైలము.

బీజ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.
9. జహంగీరుగిరి, మద్రాసు.

తామర తైలము

నీకు తామరబాధగలదా?

ఒక్క మా తామరతైలము డబ్బాను ఆరు అణాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినయెడల తామర నిర్మూలమగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరుఅణాలు తిరిగితిసికొన వచ్చును.

అనేకసంవత్సరములు, మాసములు బాధపడిన వారు దీనివలన తక్షణమే సుఖముపొందిరి.

హా! నిదురపట్టక బజ్జులు బజ్జులుచుండు ఆకస్థపగ వానికై నీకు శుభము.

సుఖభోగి తైలము.

డబ్బీ 1-కి రు 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0

అన్నివిధముల ప్రణామలకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. శోషణికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును.

చుండుకు నూనె.

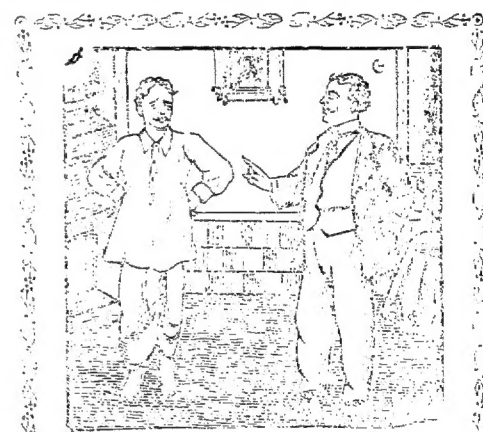
వెల సీసా 1-కి 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెచూచిన చుండు, పొట్టురాయిలు, జిల, గోకుడు వ్రండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెళ్ళుకుండు హానిగలుగక చక్కగంబెరుగ గలవు.

గజ్జికి తైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-5-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పిల్లలకు విశేషబాధను గలిగించుచున్నది. ఈతైలమును నాలుగుపూటలు రాచిన తప్పక పనిజేయును.

వజ్రగుళికలు.

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, రక్తపుష్టికి, శక్తికి, నైరముఖము.
20 మాత్రల డబ్బీ 1కి వెల 1-0-0

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

విజ్ఞాపనము

వారపత్రిక చందాదారులు పత్రికచేర లేదని వార్యుల నెప్పుడుగాని మరెంతర సుబంధమున నుత్తరములు వ్రాయునప్పుడుగాని అచ్చతో ముద్రింపబడిన వారిపేర్లకు ముందుగానున్న నెంబరును తప్పక వ్రాయవలయును. అట్లు వ్రాయ లేని జవాబులు సులభముగా నొసంగుటకు వీలుపడదు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వారపత్రికతో నవశ్యములేదని వారపత్రికపై అప్పుతోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంపవలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయ్యు సొమ్ము దినపత్రిక చిత్రాలో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

